

Stockholms
universitet

Kriminologiska institutionen

"1 %"

- en analys av hur mc-gängs "farlighet" beskrivs i svensk press under åren 1995 och 2010

Examensarbete för magisterexamen i kriminologi 15 hp

Kriminologi
Avancerad nivå
Vårterminen 2014
Petter Ingemarsson

Sammanfattning

Att brottsligheten är ett populärt ämne i medierna är knappast förvånande och något som har omnämnts frekvent i medierna sedan 1990-talet är mc-gängen. Dessa skildras som farliga kriminella grupperingar som själva har valt att "stå utanför" samhället. I viss mån stämmer detta överens med den s.k. outlaw-mentaliteten, där en minoritet (1 %) av alla motorcykelklubbar tillskriver sig själva att vara fredlösa; vilket dock inte innebär att de själva menar att de är kriminella. Redan i och med den manifesterade "outlaw"-mentaliteten att stå utanför det etablerade samhället har dessa s.k. 1 %-are själva valt att överskrida en moralisk gräns och utgöra "de andra". Dessa "andra" är något problematiskt vilket utgör ett hot mot "vi:et", dvs. det etablerade samhället. Det handlar alltså om en avgränsning avseende vad som kan hänföras till "vi" och "de andra". När "vi:et" representerar ordning utgör "de andra" således en fara mot denna ordning. Syftet med examensarbetet är att undersöka hur Aftonbladet och Dagens Nyheter skildrar mc-gängens "farlighet" i Sverige år 1995 och 2010 utifrån Mary Douglas teori om fara. Efter det s.k. mc-kriget, som rasade mellan Hells Angels och Bandidos under åren 1994 – 1997, med skottlossningar och flera skadade och dödade, framställdes mc-gängen som farliga. Även om mc-gängen under 1990-talets mc-krig visade sig ha stort våldskapital är det svårt att uttala sig om den faktiska brottsligheten utövad av mc-gäng utifrån innehållet i de studerade artiklarna under 2010. Däremot visar studien att själva artiklarna präglas av beskrivningar av exceptionella våldshändelser. Denna massmediala beskrivna "farlighet" analyseras utifrån Mary Douglas teoretiska ramverk avseende gränser och fara. Douglas menar att samhället kännetecknas av olika klassifikationssystem som uttrycks i form av normer, regler, lagar, kategorier och gränser. Alla dessa hjälper människan att bringa ordning i tillvaron. Det som inte passar in, det som människor i ett givet samhälle betraktar som felaktigt, avvikande eller konstigt är smutsigt. "1 %-arna" ses som något "smutsigt" som utgör en fara för samhällsordningen. Studien visar att artiklarna i både Aftonbladet och Dagens Nyheter inte tenderar att skilja sig nämnvärt i sin "sensationslystenhet" avseende beskrivningarna av mc-gängens "farlighet" och detta oberoende av tidning och årgång. Slutsatsen är att "1 %-arna" med sin outlaw-mentalitet och sina symboliska attribut är något orent som hotar samhällsordningen bara genom att *vara avvikande*, snarare än genom att syssla med kontinuerlig grov kriminalitet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
2. Bakgrund	6
3. Syfte och frågeställning	6
4. Teoretiska utgångspunkter	7
5. Tidigare forskning	12
6. Metod och genomförande	17
6.1 Val av metod	17
6.2 Metodens för- och nackdelar	17
6.3 Reliabilitet och validitet	18
6.4 Material, urval och avgränsningar	19
7. Etiska överväganden	22
8. Beskrivning och analys av resultat	22
8.1 Aftonbladet 1995	23
8.2 Dagens Nyheter 1995	26
8.3 Analys av Aftonbladets och Dagens Nyheter artiklar 1995	29
8.4 Aftonbladet 2010	31
8.5 Dagens Nyheter 2010	32
8.6 Analys av Aftonbladets och Dagens Nyheter artiklar 2010	35
9. Slutdiskussion och slutsats	36
9.1 Slutdiskussion	36
9.2 Slutsats	39
10. Framtida forskning	40
11. Litteraturförteckning	41
12. Bilagor	47

1. Inledning

”Granatattack i mc-kriget - Medlemmar i Bandidos gripna för mordförsöket mot rivaliserande klubb”
[Aftonbladet 950801]

”Mc-gäng lurar staten på miljoner” [Dagens Nyheter 100607]

Genom Rikspolisstyrelsens rapport från 1977 ”Organiserad och ekonomisk brottslighet i Sverige” etablerades organiserad brottslighet på den mediala och politiska dagordningen i Sverige (AMOB 1977; Flyghed, Heber & Pollack 2013, s. 2). Det finns dock ingen vedertagen definition av organiserad brottslighet även om flera forskare hänvisar till EU:s definition av begreppet bestående i 11 punkter¹ (Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009, s. 22). Denna definition används även exempelvis av polisen för att skilja ut organiserad brottslighet från icke-organiserad brottslighet (Rikskriminalpolisen 2009, s. 6). Organiserad brottslighet har i den tidigare internationella kriminologiska forskningen ägnats stor uppmärksamhet (se t.ex. van Duyne 1993, 1996; Levi 1998; von Lampe 2001; Hobbs 2013). I Sverige har området inte varit lika utforskat även om det finns studier avseende kriminella aktörers aktiviteter och organisationsformer samt narkotikabrottslingars nätverk och människohandel (t.ex. Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009; Heber 2009; Brå 2010; Brå 2011).

När det talas om organiserade brottslighet i Sverige brukar de s.k. mc-gängen² som Hells Angels MC och Bandidos MC nämnas (Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009, s. 18). Att brottsligheten är ett populärt ämne i medierna är knappast förvånande och citaten ovan är rubriker till artiklar som tidningarna Aftonbladet och Dagens Nyheter publicerade under åren 1995 respektive 2010. Rubrikerna är exempel på att mc-gäng – såsom de beskrivs i Aftonbladet och Dagens Nyheter – är benägna att använda sig av tunga vapen samt att berika

¹ Minst sex av nedanstående punkter måste stämma in för att en gruppering eller ett brott ska kunna hänföras till organiserad brottslighet, och fyra av dessa ska vara kriterierna 1, 3, 5 och 11:

1.) Samverkan mellan fler än två personer, 2.) Egna tilldelade uppgifter åt var och en, 3.) Lång eller obegränsad utsträckning i tiden, 4.) Någon form av disciplin och kontroll, 5.) Misstanke om allvarliga kriminella handlingar, 6.) Verksamhet på internationell nivå, 7.) Användande av våld eller andra metoder för hot, 8.) Användande av kommersiella eller affärsmässiga strukturer, 9.) Deltagande i penningtvätt, 10.) Otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter eller ekonomin, 11.) Strävan efter vinning och/eller makt (Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009, s. 22 f.).

² Jag har, för enkelhetens skull, valt att genomgående kalla dessa självmarkerande grupperingar för just ”mc-gäng” i studien. Detta för att begreppet är etablerat inom medierna, men även i tidigare forskning (se Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009, s.18 f.).

sig på statens bekostnad. Mc-gängen skildras som kriminella grupperingar som i viss utsträckning själva har valt att ”stå utanför” samhället.

Fenomenet ”gäng” har under de senaste 100 åren fäst kriminologers uppmärksamhet. I den klassiska kriminologin har forskare som Asbury, Cohen, Miller undersökt ”street gangs” (se vidare Hopper & Moore 1983, s. 58; Williams & McShane 1998, s. 133 ff., 163 ff.; Rostami 2013). Rostami har undersökt gatugäng (vilket ej omfattar mc-gäng) i Sverige och menar– till skillnad från annan tidigare svensk forskning – att det ”existerar väletablerade gatugäng i det svenska välfärdssamhället – gäng som uppvisar ett likartat mönster som gäng i andra länder och på andra kontinenter” (Rostami 2013, s. 134). Den traditionella gängforskningen, som fokuserat på ”street gangs”, har inte omfattat mc-gäng (Hopper & Moore 1983, s. 58; jfr Watson 1980, s. 31 ff.).

Inom mc-kulturen har det redan sedan 1947 talats om ”1 % -klubbar”. The American Motorcycle Association uttalade sig om detta efter att en vild mc-fest hade pågått i tre dagar i Hollister, Kalifornien 1947. De sa att nittionio procent av alla mc-klubbar består av vanliga laglydiga medborgare men att det finns en procent som inte bryr sig om lagar och regler utan sätter sina egna spelregler. Denna enda procent har därefter kallat sig själva för outlaw-klubbar, där ”outlaw” innebär att man står utanför samhället.³ En 1 % -symbol används ibland av outlaw-klubbarnas medlemmar för att visa att de är outlaws och delar outlaw-mentaliteten. Märken med symboler sitter ofta på medlemmarnas västar, motorcykeltankar eller som tatueringar (Svedin 1999, s. 9). Att vara en outlaw innebär dock inte att vara kriminell utan att var fredlös, i likhet med positiva myter om kända fredlösa som Robin Hood och Billy the Kid (Tamony 1970, s. 200 f.; Svedin 1999, s. 8; Rostami 2013, s. 16). Själva outlaw-mentaliteten kan således sägas utgöra dels avvikande åskådning, dels avvikande handlingssätt i förhållande

³ Avståndet från samhället har, enligt Svedin, manifesterats i en deklaration som Outlaws MC ursprungligen skrev och som andra outlaw-klubbar sedan anammat. Deklarationen, som definierar en s.k. outlaw-mentalitet, lyder:

”[1 %-are] är den av oss på hundra som vänt ryggen åt samhället och det sätt på vilket politikerna försöker tvinga oss att leva. Det är därför vi ser motbjudande ut, för vi vill inte bli som ni eller se ut som ni. Så försvinn ur vår åsyn! Se på din broder som står bredvid dig och fråga dig själv om du vill ge honom hälften av vad du har i dina fickor, eller hälften av vad du har att äta. Om en medborgare slår din broder, vill du då hoppa på honom utan att fråga varför? Det finns inget varför. Din broder har inte alltid rätt men han är alltid din broder. Det är en för alla och alla för en. Om du inte har de här åsikterna – gå din väg! För du är en medborgare och tillhör inte oss. Vi är Outlaws och som sådana följer vi de Fredlösas sätt eller går vår väg. Alla medlemmar är dina bröder och din familj. Du stjälar inte din broders ägodelar, pengar, kvinna, hans stil eller hans humor. Om du uppträder så mot din broder uppträder han så mot dig” (ur Svedin 1999, s. 8).

till det övriga samhället. Jag kommer i fortsättningen använda mig av begreppet ”1 % -are”, vilket alltså är synonymt med att vara outlaw.

Inom den klassiska kriminologins teoribildning har fokus ofta riktats mot underprivilegerade avvikare som definierats som kriminella eller som betar sig avvikande i syfte att uppnå medelklassens livsmål genom kriminellt beteende (t.ex. Becker 2006, s. 18 ff.; Merton 1938, s. 672 ff.). Begreppet ”andrafiering” är vanligt förekommande i postkoloniala studier samt diskrimineringsforskning och avser då främst ”invandrare” (Jonsson 1993; Johansson & Molina 2005, s. 271 f.; SOU 2005:41, s. 45 ff.). Andrafiering kan förklaras genom att ställas upp i en dikotomi bestående av motsatta begreppspar avseende ”vi” och ”dem”; där ”de andra” utgör en essentialistisk konstruktion som något problematiskt vilket utgör ett hot mot ”vi:et” som är format utifrån nationalstaten (SOU 2005:41, s. 8 f.).

Mc-gängens medlemmar tenderar inte att sälla sig till kategorin ”invandrare” utan är snarare vita män från arbetarklassen (Watson 1980, s. 38; Quinn 2001, s. 385 f.; Barker 2005, s. 111). Som ett svenskt exempel härpå kan nämnas Rikspolisstyrelsen som menar att det

”som vanligtvis förknippas med kriminella gäng inom den grova organiserade brottsligheten är kriminella MC-gäng. Det finns även andra typer av gäng- eller nätverksstrukturer, exempelvis territoriella gäng och nätverk som baseras på gemensam etnicitet” (NUC-rapport 2010:1b, s. 7).

Engdahl menar att teorier på ett övergripande plan kan ”ses som en samling utsagor i form av antaganden eller påståenden om verkligheten som är relaterade till varandra på ett sammanhängande sätt, ofta i form av något slags system” och att dessa har förklaringskraft (Engdahl 2001, s. 23 f.). Dessa antaganden eller påståenden består i sin tur av relationer mellan olika begrepp, vilket inbegriper om vad det som betecknas är och hur det fungerar. För att ett begrepp ska kunna ge teorin dess förklaringskraft måste det definieras, avgränsas (ibid., s. 24 f.). Att skapa och använda teori handlar alltså om att definiera och relatera begrepp till varandra (ibid., s. 25; Swedberg 2012, s. 9 ff., 14 ff.).

Det är mot bakgrund av ovanstående svårt att använda etablerade teoriers förklaringskraft rörande andrafieringsprocesser avseende mc-gäng även om min analytiska utgångspunkt är att det är detta som faktiskt sker. Etnicitet är svårt att aktivt välja och en väsentlig skillnad avseende mc-gängens medlemmar och ”invandrare” är att de förstnämnda genom aktivt

handlade har förklarat sig stå utanför samhället genom att förfäktat att de är ”1 % -are” bl.a. i och med användandet av olika symboler som visar att de delar outlaw-mentaliteten; ett självvalt ”de andra”.

2. Bakgrund

Under 1990-talets mitt rasade vad som i medierna kallades för ”det nordiska mc-kriget” mellan Hells Angels och Bandidos. Detta uppmärksammades stort och när de två grupperingarna till slut slöt fred år 1997 hade 11 personer mördats, varav en utomstående, och 96 personer skadats (Brå 1999, s. 7, 17). ”Mc-kriget” innebar följaktligen att mc-gängen under 1990-talets andra hälft beskrevs som ett allvarligt problem vilket utgjorde ett hot mot det svenska samhället (SOU 2012:44, s. 223 f.). Under 2000-talet har massmediala beskrivningar av den organiserade brottsligheten förekommit i stor utsträckning (Flyghed, Heber & Pollack 2013, s. 2). Dock tenderar begreppet att omfatta andra områden än just mc-gäng. Efter attacken mot bl.a. World Trade Center den 11 september 2001 omnämns organiserad brottslighet ofta tillsammans med terrorism (ibid., s. 3). Att mc-gäng beskrevs som farliga i medierna under 1990-talet är föga överraskande. Mc-gängens aktivitet under denna tidsperiod – vilket kan definieras som exceptionellt i Sverige – uppfyllde de massmediala kriterierna avseende sensationsjournalistik. De massmediala berättelserna avseende mc-gängen passade alltså mediedramaturgin och projicerade mycket av rädsla och oro på syndabockar (dvs. mc-gängen) (Pollack 2008, s. 430 ff.). Trots att freden slöts – och faktiskt hölls – upphörde inte beskrivningar av deras påstådda ”farlighet” under 2000-talet.⁴ Det vore mot bakgrund av detta intressant att totalundersöka hur Aftonbladet och Dagens Nyheter har beskrivit mc-gängens ”farlighet” år 1995 och år 2010.

3. Syfte och frågeställning

Syftet med examensarbetet är att utifrån Mary Douglas teori om fara förstå hur Aftonbladet och Dagens Nyheter skildrar mc-gängens ”farlighet” i Sverige år 1995 och.⁵ Mot bakgrund av syftet vill jag besvara följande frågeställning:

⁴ För definition av vad som avses med begreppet ”farlighet” i denna studie, se under ”4. Teoretiska utgångspunkter”.

⁵ För definition av ”farlighet” se nedan under ”4. Teoretiska utgångspunkter”.

- Hur kan mc-gängens beskrivna ”farlighet” i Aftonbladets och Dagens Nyheters artiklar år 1995 och 2010 förstås mot bakgrund av Mary Douglas teori om fara?

Även om politiska effekter av den massmediala beskrivningen av ”farligheten” i och för sig skulle vara intressant att undersöka i form av motioner, lagstiftning o dyl. faller detta utanför examensarbetet och fokus kommer fästas vid hur ”farligheten” beskrivs i de aktuella tidningarnas artiklar. Det får här framhållas att studiens hemvist är kriminologisk och inte inom forskningsfältet avseende medier. Även om så är fallet kommer jag att föra ett resonemang om den massmediala dramaturgin.

4. Teoretiska utgångspunkter

Jag är alltså intresserad av att undersöka hur Aftonbladet och Dagens Nyheter beskriver mc-gängen som den ”farlige andre”. Det fordras således initialt att definiera vad som avses med ”farlighet” i studien. Enligt Nordstedts Svenska Ordbok innebär ordet ”farlig” något som ”utgör en fara” eller ”en risk”. Ordet ”fara” definieras i sin tur som ”hot om mycket skadlig utveckling” eller ”risk” (Nordstedts Svenska Ordbok 1999). Då hotet av ”den farlige andre” riktas mot samhällsgemenskapen avses med begreppet ”farlighet” alltså i denna studie något som utgör ”hot om mycket skadlig utveckling mot samhällsordningen”.⁶

Rent semantiskt finns ett släktskap mellan ordet ”farlighet” och ”risk”. Inom kriminologin har begreppet ”risk” varit ett av de mest använda begreppen de senaste årtiondena och t.ex. har teoretiker som sociologen Beck menat att det postmoderna samhället, till skillnad från det moderna, präglas av dess fokusering på risker (Heber 2007, s. 18; Beck 1992).⁷ I det postmoderna risksamhället tillhör medierna, tillsammans med vetenskapliga specialister, de som har makten att definiera och konstruera risker (Heber 2007, s. 20). Garland menar t.ex.

⁶ Vid farlighetsbedömningar inom psykiatrin avses med ”farlighet” risk för våld (se t.ex. Dolan & Doyle 2000, s. 303 ff.). Definitionen inom psykiatrin är således snävare än hur begreppet ”farlighet” används i denna studie.

⁷ Heber, som studerat rädsla för brott, menar att Becks beskrivningar av risksamhället är den teori som har fått störst genomslag i diskussionerna om rädsla för brott samt att han utgår från begreppet risk och representerar ett av de mest framträdande perspektiven. Hon menar vidare att de

”övriga perspektiven företräds av antropologen Mary Douglas och hennes kollegor som står för det kulturella/symboliska perspektivet medan Michel Foucault står för en inriktning som tar sin utgångspunkt i begreppet styrningsrationalitet” (Heber 2007, s. 18).

att föreställningar om brottsligheten och dess risker skapas i stor utsträckning genom mediernas skildringar av brott (Garland 2001, s. 157 f.). Vidare menare han att samtiden präglas av att skydda allmänheten från farliga brottslingar (ibid., s. 12). Det är mot bakgrund av detta hans begrepp ”the criminology of the self” och ”criminology of the other” får läsas. Det förstnämnda innebär en kategorisering av brottslingar som normala, rationella konsumenter, precis som ”oss”. Det senare avser brottslingen som den hotfulla utstötta, den farlige främlingen, den exkluderade och förbittrade, dvs. en demonisering av brottslingen – ”den farlige andre” (ibid., s. 137, se även Drake 2011). Dock kan det svårligen hävdas att Garlands begrepp utgör en teori, det får snarare anses vara ett antagande om vad som präglar kriminalpolitiken i 2000-talets västerländska samhälle.

Som ovan framhållits tenderar den etablerade teoribildningen avseende andrafieringsprocesser främst ha sitt hemvist inom postkoloniala studier där ”den andre” utgörs av ”invandrare”. Mot bakgrund av detta är det svårt att utifrån denna teoribildning ge förklaringskraft åt mc-gängens självvalda ”andrafiering”. För att kunna svara på min frågeställning och uppfylla studiens syfte ämnar jag använda mig av Mary Douglas teoretiska arbete avseende gränser och fara (Douglas 1975, 1997; Douglas & Wildavsky 1983).

Den franske sociologen Emile Durkheim betraktade samhället som ett moraliskt socialt system, där människor som lever tillsammans utvecklar gemensamma föreställningar om gruppens intressen och om hur dess medlemmar ska bete sig mot varandra. Det fordras en kollektiv disciplin som kan hålla individernas begär på en nivå som inte kolliderar med gruppens gemensamma intressen (Durkheim 2004, s. 266 ff.). Individerna måste därför ”internalisera den samhälleliga moralen, vilket sker genom utbildning och socialisation” (Johansson & Miegel 2002, s. 53 f.). Douglas har betraktats som Durkheims sentida efterföljare avseende hennes fokus på det mänskliga livets kollektiva former och dess moraliska sammanhållning (Douglas 1975; Johansson & Miegel 2002, s. 129 ff.). Douglas talar inte bara om gränser som något geografiskt, utan hon utvidgar begreppet till att avse även moraliska, institutionella, fysiska, kroppsliga och kategoriska gränser (Douglas 1975, 1997; Sausdal 2014, s. 7).

Douglas menar vidare att olika former av ritualer och symboler är av avgörande för produktionen och reproduktion av de sociala relationerna och moralen i ett samhälle (Johansson & Miegel 2002, s. 129). Smuts är

”aldrig en unik, isolerad företeelse. Där smuts finns, där finns också en ordning. Smuts utgör biprodukten i ett systematiskt ordnande och klassificerande av materia, i den mån som ordnandet inrymmer ett kasserande av olämpliga inslag. Denna föreställning om smuts för oss direkt in på området för symbolism och utlovar en sammankoppling med mer påtagliga symbolsystem för renhet” (Douglas 1997, s. 55 f.).

Smuts blir alltså att betrakta som det som avvisas i ordnade system av olika slag och vad som avgör om något är smutsigt eller inte har med moral att göra, dvs. med vad som i ett givet klassificeringssystem kan betraktas som rätt eller fel (Johansson & Miegel 2002, s. 130). Douglas menar att samhället kännetecknas av olika klassifikationssystem som uttrycks i form av normer, regler, lagar, kategorier och gränser. Alla dessa hjälper människan att bringa ordning i tillvaron. Det som inte passar in, det som människor i ett givet samhälle betraktar som felaktigt, avvikande eller konstigt är smutsigt (Douglas 1997, s. 162 f.; Johansson & Miegel 2002, s. 131). Douglas förklarade att det ”är min övertygelse att människor faktiskt ser på sin egen sociala omgivning som bestående av andra människor, förenade eller åtskilda av gränser vilka måste respekteras” (Douglas 1997, s. 197). Hon menar vidare att fysiskt överskridande av

”sociala barriärer betraktas som ett farligt orenande [...] och den som orenar blir i dubbel bemärkelse ett ondskefullt föremål för fördömande: för det första därför att han överskred gränsen och för det andra därför att han utsatte andra för fara” (Douglas 1997, s. 197).

”Om en person inte har någon plats inom samhällssystemet och således är utanförstående, tycks alla försiktighetsåtgärder mot fara behöva vidtagas av andra” (Douglas 1997, s. 139). När ett samhälle angrips utifrån, främjar de yttre farorna inre solidaritet. När det angrips inifrån av hänsynslösa individer, kan de bestraffas och samhällsstrukturen på nytt bli offentligt bekräftad (ibid., s. 198). Den ideala samhällsordningen skyddas

”av de faror som kan hota dem som bryter mot givna lagar. Dessa övertygelser om faror representeras i lika hög grad av de hot, som en individ använder för att betvinga en annan människa, som av de faror han själv fruktar skall drabba honom själv på grund av egna brister i rättfärdighet... följaktligen ser vi hur somliga moraliska värden upprätthålls och somliga sociala regler bestäms av tron på farlig besmittelse” (Douglas 1997, s. 11 f.).

Kontrollen av den moraliska gränsen handlar således inte bara om att utplåna faran vid gränsen utan även om att skydda samt förstärka den sociokulturella klassifikationens moraliska värden (Douglas 1975, s. 50 f.; Douglas & Wildavsky 1983; Sausdal 2014, s. 7). Genom detta hjälper det människan att bringa ordning i tillvaron. Och förekomsten av ordning möjliggör avvikelser från denna ordning. Det är således på basis av klassificeringssystemen som olika subgrupper eller individer inom samhället skiljer sig från varandra (Johansson & Miegel 2002, s. 129 ff.). Enligt Douglas är samhället ”föremål för yttre påtryckningar; allt som inte är för det och inte heller en del av det eller underkastad dess lagar är faktiskt emot det” (Douglas 1997, s. 13). Att brottsligheten är ett fenomen som har uppmärksamats som något som utgör en fara mot den västerländska samhällsordningen kan knappast vara förvånande (Douglas & Wildavsky 1983, s. 2, 8). Genom ”mc-kriget” och de faktiska skador som detta medförde uppfattades mc-gängen, ”1 % -arna”, som något hotfullt och farligt mot samhället. I sammanhanget är det intressant att undersöka hur denna ”farlighet” beskrivs i medierna utifrån Douglas ramverk.

I tidigare forskning har Sausdal använt Douglas teoretiska ram tillsammans med Durkheims idé om straffets funktion avseende en etnografisk studie av den danska polisens ingripanden mot utländska ficktjuvar i Danmark (Sausdal 2014). Han fokuserar inte bara på gränsen avseende laglydnad utan även vad överträdelsen av de sociokulturella gränserna i det danska samhället innebär och han antar att polisen känner att vad de arbetar för, vad de tjänar och skyddar, och vad de representerar i en abstrakt och metaforisk mening blir ”stolen away” med följderna att själva nationalstaten blir ett offer (ibid., s. 7 f.). Min studie fokuserar inte på nationsgränserna, även om den är begränsad till förhållanden i Sverige (och i vissa fall Norden), det intressanta är istället hur ”1 % -arnas” genom sin outlaw-mentalitet och handlande överträder normens gränser inom nationalstaten på ett sätt som uppfattas som farligt.

Studien omfattar den massmediala beskrivningar av mc-gängs ”farlighet”, vilket skulle kunna studeras utifrån Cohens teoribildning avseende *moralisk panik*. Teorin fokuserar på den journalistiska institutionens roll i definitions- och förstärkningsprocessen avseende social avvikelse. Moralisk panik kan kortfattat definieras som överdrivna, kraftigt fördömande, reaktioner från olika samhällsaktörer på verkliga eller inbillade problem. Moralisk panik är av snabbt övergående karaktär; de blossar upp, utvecklas och försvinner. De uppstår generellt i perioder av social förändring och när det föreligger en oro över att samhällets moraliska

värderingar och normer är oklara (Cohen 1967, s. 121 ff.; Pollack 2004, s. 64 f.). Moralisk panik kan leda till mer eller mindre bestående samhälleliga förändringar, t.ex. lagstiftning och dess främsta kännetecken är att någon eller några grupper utpekade som ansvariga (av de s.k. moraliska entreprenörerna) för det upplevda hotet (oavsett om detta är faktiskt eller föreställt), att ett ”vi” och ”de andra” etableras och att föreställningarna sprids och omfattas av många (Pollack ibid, s. 65). I tidigare forskning avseende mediernas skildringar av mc-gäng har teorin om moralisk panik använts (t.ex. Greene 2007; Morgan, Dagistanli & Martin 2010). Ett framträdande problem med Cohens teori är hur oproportionaliteten mellan oron och de verkliga händelser som utlöst reaktionen (vilket kan sägas vara det mest väsentliga kriteriet i teorin) kan definieras och mätas (se t.ex. Pollack 2004, s. 65).

Det bör här framhållas att även om dagspressen utgör det empiriska underlaget i studien (se vidare nedan ”6. Metod och genomförande”) kommer varken något djupare fokus läggas vid hur brottsjournalistiken är utformad eller vid teorin om mediernas dagordningsfunktion, s.k. agenda setting (jfr Heber 2007, s. 170 ff.). Det sistnämnda rör mediernas makt och hur mediernas prioritering av en fråga förs över till allmänhetens dagordning (McCombs 2006, s. 44).

Då den massmediala beskrivningens politiska effekter som t.ex. lagstiftning (vilket även kan sägas utgöra allmänhetens dagordning) faller utanför ramen för examensarbetet har både teorin om moralisk panik och agenda setting-teorin sina begränsningar för att uppfylla studiens syfte.

I övrigt tenderar själva forskningsfältet avseende organiserad brottslighet att präglas av en avsaknad av teorier. Denna studies fokus ligger på massmedias beskrivningar av mc-gängs ”farlighet”. Det ligger alltså utanför studiens syfte att undersöka t.ex. huruvida mc-gäng faktiskt utgör organiserad brottslighet eller hur brottslighetens struktur etc. kan förstås.

5. Tidigare forskning

I den internationella forskningslitteraturen har ”mc-gäng” studerats i relativt liten utsträckning (Barker & Human 2009, s. 175; Huisman & Jansen 2012, s. 96). Det finns få genomförda empiriska studier avseende gruppen. Flera forskare menar att en av anledningarna till detta är att det är svårt att genomföra intervjuer eller etnografiska undersökningar med medlemmarna i mc-gäng (Barker & Human 2009, s. 174; Huisman & Jansen 2012, s. 96). I en litteraturöversikt, genomförd av Barker & Human, kom de fram till att den största delen av den publicerade litteraturen var antingen journalistisk eller självbiografier från tidigare medlemmar (ibid., s. 175; Barker 2005, s. 101; se t.ex. Thompson 1966).⁸ I sin studie avseende de fyra största mc-gängerna i världen (Hells Angels MC, Bandidos MC, Outlaws MC och Pagans MC) drar Barker & Human slutsatsen att dessa har gått från att vara fria enklaver från samhällets strikta ordning till att utvecklas till kriminella organisationer (ibid., s. 178). Mc-gängerna påstås både av Quinn, Quinn & Koch samt Baker begå brott i organiserad form (Quinn 2001, s. 380, 396; Quinn & Koch 2003, s. 301; Baker 2005, s. 102). Morselli har vid sin undersökning av Hells Angels aktiviteter i Quebec under åren 1997-2001, visat att inga fullvärdiga medlemmar var involverade i hanteringen av droger; detta var istället något som ”prospects” eller medlemmar i en supporterklubb gjorde (Morselli 2009, s. 145). Detta skulle – å ena sidan – kunna ses som en indikation på att Hells Angels i Quebec utgör organiserad brottslighet genom att fullvärdiga medlemmar låter personer längre ner i hierarkin ta de risker som är förknippade med narkotikahantering. Å andra sidan visar Morsellis studie på svårigheterna med att empiriskt belägga att fullvärdiga medlemmar sysslar med grova narkotikabrott. I USA etiketterar de rättsvårdande myndigheterna mc-gäng av som ”Outlaw Motorcycle Gangs” vilka anses vara involverade i organiserad brottslighet (Department of Justice 2014).

I den tidigare forskningen har i vissa avseenden sociologiskt fokus riktats mot medlemmarna i mc-gäng som avvikare som formerar sig själva bl.a. genom olika symboler (Watson 1980, s. 35 f.). Hopper & Moore menar att den gemensamma nämnaren för de amerikanska 1 % - klubbarna är att medlemmarna delar kärleken till motorcyklar samt en stark känsla av att vara utstötta från samhället (Hopper & Moore 1983, s. 59). Ballard har studerat Irländska ”1 % -

⁸ Detta stämmer även för svensk del. Se t.ex. böckerna *Svensk Maffia: En kartläggning av de kriminella gängerna* och *Svensk Maffia: Fortsättningen* skrivna av journalisterna Matti Larsson och Lasse Wierup (Larsson & Wierup 2007, 2010).

are”, och menar att dessa tydligt avskiljer sig från den övriga motorcykelvärlden genom sina västar och ombyggda (”choppade”) motorcyklar (Ballard 1997, s. 111). Watson menar att en viktig komponent bland dessa medlemmar är ”toughness” vilket innebär att erfara problem utan att visa svaghet i en traditionell maskulin anda (Watson 1980, s. 41 f.; Serwer & Schonfeld 1992). Det råder således s.k. hegemoniska maskulinitet inom de grupperingar som utgör ”1 % -are” (Librett 2008, s. 260). Quinn & Forsyth beskriver medlemmarna som våldsbenägna (Quinn & Forsyth 2009, s. 248 f.) och genom användandet av symbolerna som västar och märken, visar ”1 % -arna” sin ”toughness”, vilket påverkar deras rykten som farliga (Quinn & Koch 2003, s. 297; Huisman & Jensen 2012, s. 105). Lyng & Bracey, Jr skriver avseende outlaws

”att genom att inta ett socialt rum där de mest extrema uttrycken för det hårda livet aktivt uppmuntras och symboliskt förhärligas, utkämpar medlemmarna av [outlaw-]bikerkulturen ett mera skräckinjagande uppror mot den etablerade normativa ordningen” (Lyng & Bracey, Jr 1998, s. 108).

Klubbarnas nätverk erbjuder en tillflyktsort där outlaw-bikers ”kan få erfara en känsla av att ha kontroll över sina liv (även om det bara är illusionen av kontroll), något som förvägras dem i den dominerande kulturen” (ibid. s. 108 f.). Genom att ”ansluta sig till denna subkulturella riktning finner [outlaw-]bikers ett sätt att revoltera mot de samhällskrafter som bestämmer deras plats i det sociala systemet” (ibid., s. 109).

För svensk del utgör mc-gäng en av de mest omskrivna typerna av vad som kan hänföras till organiserad brottslighet (Flyghed, Heber & Pollack 2013, s. 3). En av anledningarna till uppmärksamheten av mc-gäng i Sverige är det s.k. nordiska mc-kriget mellan Hells Angels och Bandidos som pågick under åren 1994-1997 (Brå 1999, s. 8; Svedin 1998, s. 204). Orsaken till konflikten har uppgivits vara etableringen av Bandidosklubbar i Sverige under 1994 något som ogillades starkt av Hells Angels som troligtvis uppfattade detta som intrång på deras territorium (Brå 1999, s. 21). Konflikten eskalerade fort och ”i en till synes outsinlig ström rapporterar massmedierna om skottlossningar, kraftiga bombexplosioner och attacker med pansarvärnsgranater” (ibid., s. 17). När de två klubbarna till slut slöt fred 1997 hade 11 personer mördats och 96 personer skadats (ibid., s. 7, 17). ”Mc-kriget” innebar följaktligen att mc-gängen beskrevs som ett allvarligt problem som utgjorde ett hot mot det svenska samhället (SOU 2012:44, s. 223 f.) och Brå:s rapport genomfördes bl.a. i syfte att ge en bred

kunskapsöversikt över fenomenet mc-gång (Brå 1999, s. 9). Svedin har utifrån ett krishanteringsperspektiv studerat mc-kriget i Sverige och Norden under åren 1994-1997 och valt att fokusera på ”beslutsfattande och på medelstora beslutsenheter” där mc-gängen inte betraktas som aktörer utan som ”substans i hotbilder, som katalysatorer i skeenden och därmed också stressgenererande faktorer för beslutsfattarna” (Svedin 1998, s. 205). Även Försvarets forskningsanstalt publicerade en rapport – skriven av Svedin – med namnet ”Kriminella MC-gång: En transnationell hotbild: Hotbildsanalys, scenarier och åtgärdsförslag” vars huvudsakliga syfte var att redogöra för vilken typ av hot mc-gång utgör, samt ge en bild av hur situationen kan komma att se ut i framtiden (Svedin 1999, s. 5).

Sernhede har beskrivit ”bikervärldens heraldik” och menar att bikerns väst med påsytt ryggmärke ingår i ett internationellt teckensystem där ryggskölden visar klubbens logotype, dess namn, hemort och färger. Västen och skölden är heliga och ”har i det närmaste en sorts totemfunktion i klubben” (Sernhede 1998, s. 15). Endast medlemmar i klubben har tillåtelse att bära klubbens märke på ryggen, och innan en person får ett ryggmärke måste denne vanligen gå igenom en längre provotid (Bay 1998, s. 56). Bay menar att vara outlaw är detsamma som att ha anseende som en ”stark” man eller klubb.

”Det betyder att mannen eller hans klubb är beredda att försvara sitt anseende – även om det måste ske med metoder som är kriminaliserade i det omgivande samhället. Att vara ’stark’ syftar i detta sammanhang inte bara på fysisk styrka utan lika mycket på moralisk styrka i betydelsen sammanhållning, solidaritet, broderskap.” (Bay 1998, s. 46).

Enligt Bay är outlaw-klubbarna fraterniteter. En fraternitet kan sägas vara ”ett fiktivt släktskap eller pseudosläktskap, format efter mönster av biologiska brodersrelationer och familjeband” (Bay 1998, s. 62; se även Lagergren 1998, s. 80 f.). Fraternitetsbegreppet har dels anknytning till ett broderskapsideal, dels syftar det på en speciell form av social organisation. Outlaw-klubbarna uppfyller vad som kännetecknar en fraternitet. De utmärks av en broderskapsideologi, och medlemmarna kallar varandra för bröder, klubbarna är elitistiska och exklusiva: de uppfattar sig som motorcyklismens aristokrati, och potentiella nya medlemmar måste rekommenderas av dem som redan är med och sedan genomgå en längre provotid, först som ”hangarounds” och därpå som ”prospects”. Endast män kan bli medlemmar, klubbarna har en formell hierarkisk struktur och väl utvecklad heraldisk symbolik och klubblivet präglas av traditionalism (ibid., s. 65). Trots att bikerklubbarna

uppfattar hela bikerkulturen som en gemenskap är de mycket konkurrensinriktade; mellan klubbarna förekommer upprepade stridigheter som i ytterlighetsfall utvecklar sig till verkliga fejder (ibid., s. 65).

Hannerz anser att gruppidentifiering genom sättet att bete sig på innebär en signalering av att vara farlig. Han diskuterar subgrupper som raggare, skinheads och outlaws och menar att även om våldsbenägenheten kan variera verkar relationen mellan subgruppernas medlemmar och allmänheten ha en sak gemensamt: att det generellt sett hos allmänheten finns en reaktion mot subgruppernas utpräglade klädstil, mot vad som han kallar ”symboliska hot”. Han refererar till Douglas och menar att dessa symboliska hot utgör ett slags störning, en oordning som innebär en fara (Hannerz 1981, s. 31 f.). Eller som Lagergren uttrycker det outlawn kan ”inte bara ställa sig vid sidan om samhället, han hamnar på en ofrånkomlig konfrontationskurs med det” (Lagergren 1998, s. 91).

I den tidigare svenska forskningen har det ansetts att mc-gängen faktiskt *inte* utgör organiserad brottslighet utan att det snarare rör sig om vissa enskilda brottsaktiva medlemmar, som ägnar sig åt utpressning, olaga hot, illegal invandring, smuggling, narkotikabrott och ekobrott och inte i organiserad form (Brå 1999, s. 7; Korsell & Örnemark Hansen 2002, s. 7, 25; Korsell, Skinnari & Vesterhav 2009, s. 20; jfr Rostami 2013, s. 58).

Vesterhav har undersökt bilden av organiserad brottslighet i svensk dagspress under perioden 1995-2002 och har visat att mc-gäng är den typ av organiserad brottslighet som förekommer mest under åren 1996-1997 (Vesterhav 2003, s. 36). Mot bakgrund av mc-kriget är det inte speciellt förvånande. Detta innehöll de optimala mediedramaturgiska delarna för att uppmärksammas av medierna (Flyghed 2007 s. 64; Pollack 2008, s. 432; Korsell & Larsson 2010, s. 431). Under 2000-talet tenderar mc-gängen inte att förekomma lika frekvent i massmediala beskrivningar av organiserad brottslighet i Sverige (Flyghed, Heber & Pollack 2013, s. 6). Beskrivningar av den organiserade brottsligheten efter den 11 september 2001 förekommer ofta istället tillsammans med terrorism (ibid., s. 3). Oavsett huruvida mc-gäng faktiskt anses utgöra organiserad brottslighet eller inte har dessa grupper varit en måltavla för mediernas uppmärksamhet kring den organiserade brottsligheten (Korsell & Hansen Örnemark 2002, s. 7). Uppmärksamheten av mc-gängen måste ses mot bakgrund av brottslighetens generella beskrivning i media, där exceptionella, dramatiska våldsbrott tenderar få stor uppmärksamhet till skillnad från den mycket vanligare s.k.

vardagsbrottsligheten som knappt förekommer alls (Flyghed 2000, s. 44 f.; 2007, s. 64).

Genom medierna får individerna i ett samhälle sina föreställningar om brottsrisker och om hur t.ex. rättvisan fungerar (Pollack 2008, s. 423).

I den tidigare forskningen har medias skildringar av outlaws diskuterats. Redan på 1950-talet bidrog Hollywood till det mesta av mytologin om bikers t.ex. genom filmen *The Wild One* (Vild ungdom) från 1953 (Lyng & Bracey, Jr 1998, s. 111). Under mitten av 1960-talet skildrades sensationslystet olika fall av biker-”invasioner” i småstäder, krogslagsmål och gängvåldtäkter i amerikansk media (Lyng & Bracey, Jr 1998, s. 114). Detta hot var enligt Lyng & Bracey, Jr till stor del uppdyktat och ledde till den nya mytologi avseende bikerkulturen som, i likhet med de tidigare bikermyter som främjats av filmindustrin, kan sägas råda än idag (ibid., s. 114). Medias beskrivningar gav alltså ”upphov åt mytologiska konstruktioner som bikers internaliserade och vidareutvecklade när de skapade sin egen subkulturella verklighet” (ibid., s. 111).

För svensk del har Cedergren analyserat massmediernas pressetiska skildringar av Hell’s Angels och hon menar att medierna har varit mycket offensiva med att publicera namn och bilder på medlemmarna i mc-klubben (Cedergren 1998, s. 141). Hon är kritisk till medierapporteringen som hon menar innehåller en rad påståenden och många felaktigheter och anser att ”den mytologi och den fruktan som idag omgärdar bikerkulturen har i stor utsträckning formats genom massmediernas behandling av fenomenet” (ibid., s. 181). Även Charpentier har riktat kritik mot svenska medias granskning av mc-gängen som han menar genomskyras av stor okunnighet från journalistiskt håll (Charpentier 1998, s. 196).

Massmedier utgör således ett intressant empiriskt material att studera och i tidigare forskning har, förutom Vesterhav och Cedergren, Svedin till stor del använt svensk media, främst dagspress från åren 1996-1997, som källa (Svedin 1998, s. 205; 1999, s. 5 f.). Detta har dock hittills inte gjorts avseende mc-gäng under 2000-talet.

6. Metod och genomförande

6.1 Val av metod

Metoden i denna undersökning är kvalitativ innehållsanalys. Denna metod syftar enligt Bergström och Boréus på textanalyser där ingenting räknas eller mäts (Bergström & Boréus 2012, s. 50). Det kan dock även röra sig om analyser där innehållet kvantifieras men där analyserna består av mer ”komplicerade tolkningar” som är mer kvalitativ grundade än vid kvantitativa analyser. Den kvalitativa innehållsanalysens syfte är att leta efter mönster i texter för att kunna tolka textens mening. Även i den kvalitativa innehållsanalysen används kategoriseringar för att kunna strukturera och tolka materialet (Heber 2007, s. 180). I denna studie är jag intresserad av att utkristallisera ett tema avseende ”farlighet” utifrån den ovan angivna definitionen och jag kommer använda mig av en kvalitativ, tematisk innehållsanalys. Den tematiska analysens syfte är att urskilja olika genomgående ämnen eller kategorier i en text och genom att leta efter olika teman växer olika tolkningar av en text fram (ibid., s. 181). Det bör här framhållas att är viktigt att förstå meningen i den kontext där kategorin sedermera analyseras. Urvalet är strategiskt och görs för att kunna besvara min frågeställning. Analysens första skede är av explorativ karaktär och det som – i extensiv mening – rör det aktuella temat i texten undersöks. Därefter blir analysen mer selektiv, urvalet minskas och analysen fokuseras på temat (ibid., s. 181). Jag vill försöka förstå och tolka Aftonbladets och Dagens Nyheters beskrivningar av den ”farlighet” som mc-gängen anses utgöra genom att analysera detta tema som förekommer vid beskrivningarna av ”mc-gäng” och ”motorcykelgäng” samt ”mc-klubbar” och ”motorcykelklubbar”.

I den tidigare nationella forskningen har t.ex. Heber använt sig av tolkande och tematisk innehållsanalys av mediers innehåll när hon undersökte hur dagspressen skildrade rädsla för brott (Heber 2007). Även Tiby har använt sig av ett slags tematisering i sin undersökning om ungas berättelser om vad de råkar ut för och är rädda för i sin närmiljö (Tiby 2006, s. 86 ff.). Hon använde sig av ett antal kodord för att kunna inordna berättelserna i olika kategorier, som strukturerades och sedermera presenterades utifrån olika teman (ibid., s. 100 ff.).

6.2 Metodens för- och nackdelar

Fördelen med att använda sig av en innehållsanalys är att det möjliggör en avgränsad och adekvat analys av det ifrågavarande empiriska materialet utifrån studiens syfte. Då jag inte

ämnan undersöka den konstruerade ”farlighetens” effekter blir den kvalitativa innehållsanalysen således en lämplig metod utifrån syftet och den teoretiska ramen. Genom att använda mig av en innehållsanalys av tidningsartiklar kommer jag tolka texten. Dessa kommer därmed ges mening och betydelse (Boréus & Bergström 2012, s. 30). I tolkningssituationen kan det urskiljas fem viktiga beståndsdelar: texten, det sociala sammanhang i vilken texten producerats eller konsumerats, avsändaren, mottagaren och uttolkaren (ibid., s. 30). Det är omöjligt att tolka en text utan förståelse där mina individuella upplevelser och uppfattning om världen påverkar min förståelse av texten (ibid., s. 31). Genom de nedan redovisade sökuttrycken som jag använt mig av har jag kunnat få reda på hur mc-gängs ”farlighet” skildras i Aftonbladet och Dagens Nyheter under åren 1995 och 2010. Genom att jag använder mig av en tematisk kvalitativ innehållsanalys har antalet artiklar egentligen ingen betydelse för resultaten (jfr Heber 2007, s. 239). Ett problem med mitt på förhand valda tema avseende ”farlighet” är att det föreligger en risk att jag missar andra saker som inte rör direkta lagöverträdelser, då mediernas beskrivningar tenderar att röra just detta. I den Durkheimtradition som Douglas var verksam inom utgörs inte faran primärt av lagöverträdelser, utan dessa är sekundära i förhållande till ett mer grundläggande hot mot samhällsgemenskapen. Detta innebär alltså att jag kan ha ”låst mig” vid min definition av farlighet istället för om jag skulle låta temat utifrån Douglas synsätt växa fram ur materialet. Jag har hursomhelst försökt att vara så transparent som möjligt avseende vad som jag har hänfört till temat ”farlighet”.

6.3 Reliabilitet och validitet

Vid en innehållsanalys är forskaren intresserad av att metoden är reliabel, dvs. tillförlitlig samt har god validitet. Validiteten vid kvalitativa undersökningar handlar om huruvida den undersökning som forskaren genomför för att besvara en bestämd fråga verkligen kan ge svar på denna fråga (Boréus & Bergström 2012, s. 41 f.). Gällande reliabiliteten handlar detta enligt Boréus & Bergström

”mer allmänt om att vara noggrann i undersökningens alla led, att eliminera felkällor i görligaste mån. För de flesta textanalyser är t.ex. tolkningsaspekten en reliabilitetsfråga. Vilken tolkningsstrategin än är måste textläsningen vara tillräckligt noggrann för det syfte man har” (Boréus & Bergström 2012, s. 42).

Som forskare är jag intresserad av en reliabilitetskontroll av studiens genomförande, vilket ger en indikation på analysens reproducerbarhet. Detta innebär i vilken mån en annan person erhåller samma resultat med samma dataunderlag och kallas även för intersubjektivitet (Estrada 1997, s. 54; Boréus & Bergström 2012, s. 89). Mot bakgrund av användandet av den tolkande och tematiska innehållsanalysen föreligger förutsättningar för att en annan person skulle kunna reproducera studien. Utöver det ovan nämnda problemet med att tolkningen av temat ”farlighet” är subjektivt präglad föreligger en brist i undersökningen då jag inte har låtit någon annan person testa materialets intersubjektivitet. Ett validitetsproblem som kan uppstå med metoden är det sökuttryck forskaren använder sig av. En risk med detta är att en missar för studien relevanta artiklar då dessa innehåller andra termer eller begrepp än det sökuttryck som forskaren använt (ibid., s. 82 ff.). För att i möjligaste mån råda bot på detta har jag varit transparent avseende olika sökord som jag har testat (se nedan). I och med denna transparens torde undersökningens reliabilitet samt validitet vara godtagbar (jfr ibid., s. 82).

6.4 Material, urval och avgränsningar

Materialet i studien utgörs av tidningarna Aftonbladet och Dagens Nyheter åren 1995 och 2010. I tidigare forskning har t.ex. Törnqvist genom analyser av framförallt debatt- och ledarartiklar undersökt den svenska narkotikadebatten i svensk press under perioden 1970-1999 (Törnqvist 2009; se även Estrada 1997). Att undersöka dessa artikeltyper kan vara lämpligt om forskaren vill undersöka en debatt rörande ett visst ämne. Då denna studies syfte är att undersöka hur mc-gängens ”farlighet” har beskrivits i Aftonbladet och Dagens Nyheter under ovan angivna år är jag intresserad av att undersöka alla typer av artiklar och notiser⁹ och inte begränsa mig till debatt- och ledarartiklar. Jag har varit intresserad av att undersöka beskrivningar både i kvällspressen och i dagspressen. Olika typer av medier har olika profiler och roller och anledningen till valet av Aftonbladet är att tidningen är en kvällstidning som har en ”stoffmix” med hög prioritet av brott (Allern 2014). Jag är även intresserad av att undersöka artiklar i den s.k. dagspressen som grovhugget kan beskrivas som inte lika ”sensationslystna” som kvällspressen (Pollack 2008, s. 423). Dagens Nyheter utgör ett exempel på denna presstyp. År 1995 har valts eftersom det s.k. mc-kriget rasade då vilket innebar att mc-gängen uppmärksammades stort. Då jag har varit intresserad av att se hur mc-gängen beskrevs under 2000-talet valdes ett årtal 15 år senare, år 2010. Detta ger mig en möjlighet att undersöka hur ”farligheten” beskrivs i artiklarna dels under 1990-talet, dels

⁹ Jag kommer för enkelhetens skull i fortsättningen använda mig av begreppet ”artiklar”, vilket alltså omfattar både artiklar och notiser.

under 2000-talet. Jag har gjort fritextsökningar i databasen Mediearkivet avseende Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioderna 1995-01-01 – 1995-12-31 och 2010-01-01 – 2010-12-31.

De sökuttryck som har använts har varit mc-gäng* och motorcykelgäng* samt mc-klubb* och motorcykelklubb*, där asterisken har inneburit en utökad sökning där träffarna avseende ”mc-gäng” även har omfattat ord som innehåller t.ex. ”mc-gängen” eller ”mc-gängens”.¹⁰

Sökningen på mc-gäng* bland Aftonbladets artiklar gav 37 träffar för år 1995 och 41 träffar för år 2010. Sökningen på mc-klubb* bland Aftonbladets artiklar gav 42 träffar för år 1995 och 7 träffar för år 2010. Sökningen på motorcykelgäng* bland Aftonbladets artiklar gav 3 träffar för år 1995 och 1 träff för år 2010. Sökningen på motorcykelklubb* bland Aftonbladets artiklar gav 9 träffar för år 1995 och 3 träffar för år 2010. Sökningen på mc-gäng* bland Dagens Nyheter artiklar gav 29 träffar för år 1995 och 32 träffar för år 2010. Sökningen på mc-klubb* bland Dagens Nyheter artiklar gav 41 träffar för år 1995 och 16 träffar för år 2010. Sökningen på motorcykelgäng* bland Dagens Nyheter artiklar gav 11 träffar för år 1995 och 3 träffar för år 2010. Sökningen på motorcykelklubb* bland Dagens Nyheter artiklar gav 15 träffar för år 1995 och 2 träffar för år 2010. Det totala antalet artiklar var ursprungligen således 292 stycken.

Vid en första översiktlig genomgång av artiklarna har jag sållat bort artiklar som endast nämner ”mc-gäng”, ”mc-klubb”, ”motorcykelgäng” eller ”motorcykelklubb” utan att på något sätt närmare definiera detta. Vidare har artiklar som träffats både under sökning på mc-gäng*, mc-klubb*, motorcykelgäng* och motorcykelklubb*, dvs. dubletter, endast räknats en gång. Typexempel på bortsållade artiklar i denna del är kortrecensioner av kvällens filmer där ”mc-gäng” eller ”mc-klubb” förekommer i beskrivningen av filmens handling. Efter den första sållningen kvarstod avseende sökuttrycket mc-gäng* i Aftonbladet 28 artiklar avseende år 1995 och 13 artiklar för år 2010. Gällande mc-klubb* i Aftonbladet kvarstod 23 för år 1995 och 1 för år 2010. Gällande motorcykelgäng* i Aftonbladet kvarstod 3 för år 1995 och 1 för år 2010. Gällande motorcykelklubb* i Aftonbladet kvarstod 5 för år 1995 och 3 för år 2010.

¹⁰ Jag har genomfört en ”utökad sökning” avseende sökuttrycken i alla delar som rör Aftonbladet respektive Dagens Nyheter. Detta har inneburit att jag har sökt i Aftonbladet, Aftonbladet – Bil, Aftonbladet – Det goda livet, Aftonbladet – Hannah & Amanda, Aftonbladet – Historia, Aftonbladet – Härligt hemma!, Aftonbladet – Klick!, Aftonbladet – Mat&Vin, Aftonbladet – Paolos Mat, Aftonbladet – Resa, Aftonbladet – Sofis mode, Aftonbladet – Special, Aftonbladet – Söndag, Aftonbladet – TV-tidningen och Aftonbladet – Wellness samt Dagens Nyheter och Dagens Nyheter – Världen.

Sällningen av Dagens Nyheters artiklar innebar att det avseende mc-gäng* kvarstod 22 stycken för år 1995 och 28 stycken för år 2010. Angående mc-klubb* kvarstod 30 stycken för år 1995 och 4 för 2010. Gällande motorcykelgäng* i Dagens Nyheter kvarstod 5 för år 1995 och 1 för år 2010. Gällande motorcykelklubb* i Dagens Nyheter kvarstod 8 för år 1995 och ingen för år 2010.

Vid de fall då det var tveksamt om artikeln handlade om mc-gäng togs artikeln med till den vidare analysen. Därefter genomfördes en andra genomgång där jag mer noggrant läste igenom artiklarna, som efter första sällningen var 175 stycken. Artiklarna rör beskrivningar av mc-gäng eller mc-klubbar i Sverige eller övriga Norden. Anledningen till denna geografiska avgränsning är att jag är intresserad av hur hotbilden ser ut i Sverige. Mot bakgrund av det s.k. nordiska mc-kriget under 1990-talet är det svårt att begränsa sig till endast Sverige. Mc-gäng i övriga Norden är enligt min mening inte möjligt att utesluta då de historiska minnesfragmenten inte är bortglömda. I andra genomgången sållades artiklar som vid närmare granskning inte kunde hänföras till temat ”farlighet”.

Efter dessa två sällningar kvarstod sammanlagt 158 artiklar (rörande sökuttrycken mc-gäng*, mc-klubb*, motorcykelgäng* och motorcykelklubb*) som fördelade sig på följande sätt: Aftonbladet år 1995: 52 stycken och år 2010: 15 stycken; Dagens Nyheter år 1995: 59 stycken och år 2010: 32 stycken.¹¹ De kvarvarande artiklarna karaktäriseras av att de explicit nämner mc-gäng/mc-klubb/motorcykelgäng/motorcykelklubb i löpande text. Jag inte har gjort någon åtskillnad mellan vem som är upphovsperson till artiklarna. Syftet med studien är att se hur mc-gängens farlighet beskrivs i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Hur redaktionen har gjort sina val av nyheter, om dessa är skrivna av egna reportrar, frilansjournalister, kommer från andra tidningar eller är TT-nyheter har jag därför bortsett från. De kvarvarande artiklarna lästes igenom ytterligare en gång. Med utgångspunkt i studiens frågeställning skapade jag följande tema: Hur beskrivs mc-gängens¹² ”farlighet” i artiklarna?

Mot bakgrund av temat läste jag först igenom artiklarna för respektive tidning och år ytterligare en gång och placerade artiklar som rörde samma eller liknande saker i samma stycke (t.ex. de som handlade om ”mc-kriget”). Därefter analyserade jag artikelinnehållet utifrån Douglas teori om fara. Då tidningarnas artiklar var mycket lika varandra årsvis – och i

¹¹ För redogörelse av vilka artiklar som analyserats, se Bilaga 1.

¹² Begreppet ”mc-gäng” omfattar även ”mc-klubb”, ”motorcykelgäng” och ”motorcykelklubb” i denna studie.

flera fall rör exakt samma händelse – har jag analyserat Aftonbladet och Dagens Nyheter tillsammans dels för 1995, dels för 2010. Anledningen till detta var att undvika onödiga upprepningar då analysen av artiklarna mynnar ut i samma typ av slutsats.

7. Etiska överväganden

Vid genomförandet av forskning ankommer det på forskaren att vara insiktsfull när något studeras och kontinuerligt försöka bedöma vilka konsekvenser forskningen innebär (Rostami 2013, s. 21). Även om de etiska övervägandena i praktiken skiljer sig beroende på vilken typ av forskning som genomförs är en gemensam nämnare för all forskning att forskningsetiken genomsyrar hela forskningsprocessen (Brinkmann & Kvale 2009, s. 78 f.). Vid inhämtandet av information bör forskaren ta hänsyn till Vetenskapsrådet etiska riktlinjer (Vetenskapsrådet 2002, s. 5 ff.). Gällande valet av innehållsanalys som metod är de etiska frågorna inte lika stora som vid t.ex. genomförandet av deltagande observationer eller andra typer av kvalitativa studier (Maier & Monahan 2009, s. 7 ff.; Emerson m.fl. 2011; Rostami 2013, s. 21 ff.). Artiklarna som analyseras i förevarande studie är redan offentligt publicerade och är således inte något som jag har kunnat påverka. De rör dock generellt sett påståenden om inträffade brottsliga handlingar. Huruvida detta faktiskt stämmer eller inte har jag ingen vetskap om, vilket ger upphov till etiska överväganden. För att iaktta de forskningsetiska kraven i studien har jag, i de fall där personer är namngivna i mindre positiva sammanhang i artiklarna, valt att inte omnämna någon person vid namn i studien.

8. Beskrivning och analys av resultat

Resultaten redovisas årsvis i Aftonbladet och Dagens Nyheter med beskrivningar utifrån temat "*farlighet*".¹³ I beskrivningarna förekommer direkta citat från artiklarna. Dessa är utmärkta inom citattecken och kan antingen vara rubriker eller härstamma från själva artikelns brödtext. Presentationen görs på så vis att artiklar, från samma tidning och årgång, som rör samma eller liknande typ av "*farlighet*" utifrån definitionen i "4. Teoretiska utgångspunkter" redovisas i samma stycke. Efter en deskriptiv redovisning av artiklarna presenteras först en

¹³ Aftonbladet förkortas AB och Dagens Nyheter DN i beskrivningen av resultatet.

analys av Aftonbladets och Dagens Nyheters artiklar avseende år 1995 därefter en analys av båda tidningarnas artiklar rörande år 2010.

8.1 Aftonbladet 1995

Under 1995 beskrevs mc-gängens *"farlighet"* i Aftonbladet genom att dessa påstås syssla med allvarlig brottslig verksamhet. Denna tenderar att omfatta grova våldsbrott som mord, med tillhörande skottlossningar, granatattacker (allmänfarlig ödeläggelse) och olaga hot. Men även i form av att mc-gängens medlemmar är yrkesofficerare och att en även är sprängexpert.

I den ena av artiklarna som rör det sistnämnda ämnet har ÖB gjort ett uttalande om att det har kommit till hans kännedom att enstaka yrkesofficerare i Försvarsmakten är medlemmar i mc-klubbar och i rubriken står det att "maktlös ÖB slår larm i brev" (AB 950106, även AB 950107). I den andra, med rubriken "Maffian rullar in i Sverige – Elva vittnen tog tillbaka allt de sagt. En i mc-gänget är militär – och sprängexpert", som handlar om att mc-gäng sprider skräck via hot och våld, står det bl.a. "[v]åldet riktar sig inte bara mot rivaliserande gäng, utan också mot poliser, åklagare och vittnen" (AB 950115). Officeren avskedas pga. medlemskapet i Hells Angels "aspirantklubb" för att sedan – efter en tvist i arbetsdomstolen – få behålla jobbet (AB 951006).

Efter en skottlossning i Helsingborg spekuleras detta ha varit en uppgörelse mellan två rivaliserande mc-gäng (AB 950109). Vid polisrazzia mot mc-klubbar i Stockholm beslagtogs bl.a. anabola steroider och två avsågade hagelgevär (AB 950212). Och redan i begynnelsen av 1995 föreslår dåvarande rikspolischefen "hårda tag" för att komma till rätta med "de grovt kriminella motorcykelgängen" som han menar är "i gränslandet till maffiaverksamhet" (AB 950131, AB 951001). I en artikel om Kronobergshäktet omnämns flera kriminellt belastade personer, bl.a. Z: "Z tränar styrketräning. Z, medlem i ett mc-gäng, är grovt kriminellt belastad, dömd för dråp och misstänkt för mordförsök" (AB 950514). Vidare omnämns i fler artiklar att medlemmarna i mc-gängen är kriminellt belastade, våldsbenägna och mc-gängen får epitetet "ökända" (AB 950316, AB 950321, AB 950322).

I juni 1995 knivhöggs en 19-årig man till döds under en festival i Malmö och medlemmar ur mc-gäng var enligt vittnen inblandade i bråket (AB 950604). I en artikel nästföljande dag med rubriken "Två dagar – två knivmord – 17-åring greps i natt för mordet i tunnelbanan" rör två skilda händelser – en i Stockholm och en i Malmö – med den enda gemensamma nämnaren

att två våldsbrott har haft dödlig utgång. I denna artikel omnämns att personer med ”klädsel som kännetecknar vissa ökända mc-gäng i staden” har deltagit i bråket i Malmö, men att det inte är säkert att de är gärningsmännen (AB 950605). Knivdådet i Malmö omnämns även under den följande dagen och enligt polisen pekar spåren allt tydligare mot ”kretsar runt stans ökända mc-klubbar”. Presidenten för klubben Hippi Håggs uttalar sig om att de anklagas för saker de inte har gjort (AB 950606). En man som misstänks för mordet påstås umgås i kretsarna kring mc-klubben och påstås vara en ökänd våldsbrottsling (AB 950608). I en artikel som rör knivvårdshändelser över hela landet omnämns knivdådet i Malmö och mannen som greps som misstänkt för brottet ”har kopplingar till ett MC-gäng i Malmötrakten” (AB 950611).

Under juli 1995 uppmärksammas först Hells Angels i artiklar rörande en razzia mot deras högkvarter där polisen fann automatvapen och ammunition (AB 950714, AB 950714). Hells Angels påstås syssla med maffia-liknande verksamhet som utpressning och beskyddarverksamhet samt misstänkt handel med droger. Vidare framkommer det i artikeln att vittnen och poliser hotats i anslutning till rättegångar respektive ingripanden mot medlemmar i Hells Angels samt att flera av medlemmarna har tidigare dömts för brott som misshandel och våld och hot mot tjänsteman. I en faktaruta om Hells Angels etablering i Sverige 1993 omnämns att efter ”två års provotid upptogs det Malmöbaserade mc-gänget Dirty Dräggels som fullvärdig medlem i den internationella organisationen och medlemmarna fick bära de symboliska skinnvästarna” (AB 950714). En artikel beskriver förekomsten av mc-klubbar i Sverige och förklarar begreppet ”outlaw-klubbar” med att ”de vill själva stå utanför samhällets lagar” och nämner därvid Hells Angels och Bandidos (AB 950719).

I juli och augusti 1995 börjar ”mc-kriget” omnämnas i artiklarna. I tre artiklar samma dag uppmärksammas att Bandidos ledare blivit dödad, skjuten i ryggen när han åkte på E4:an söder om Markaryd. På frågan om polismästaren i Ljungby tror att medlemmar i någon mc-klubb ligger bakom mordet, svarar han: ”vi utesluter ingenting för närvarande. Vi söker mördaren på bred front” (AB 950720). I den andra artikeln med rubriken ”Här vann polisen kriget mot mc-gängen” omnämns att flera poliser och deras familjer har blivit hotade av medlemmar i mc-gängen samt att länspolismästaren har påtalat att Hells Angels Sweden ”representerar en för Sverige ny typ av kriminalitet som bedrivs i organiserade former” (AB 950720). Den tredje artikeln handlar om den mördade Bandidosledaren med fokus på hans tidigare kriminella belastning samt om Bandidos befästa högkvarter ”där både poliser och

journalister drar sig för att gå in hur som helst” (AB 950720). Även dagen efter finns tre artiklar med i Aftonbladet. I den första med rubriken ”’Jag mördade mc-ledaren’ – Danske ”Jönke” om 80-talets gängkrig” handlar om ”the filthy few”, vilket i artikeln påstås vara det hederstecken en medlem uppnår när denne har dödat för klubben (AB 950721). Den andra artikeln – med rubriken ”Mc-gängens mordhot skrämmer inte Siw” – handlar om en riksdagsledamot som blivit hotad av mc-gäng efter att ha krävt hårda tag mot mc-gängen (AB 950721). Den tredje artikeln handlar om att Bandidos har stulit vapen i militärförråd i Danmark och enligt den ”danska polisen är det klarlagt att vapnen skulle ha använts vid uppgörelser mellan mc-gäng i Sverige” (AB 950721). I en artikel nästföljande dag förklarar polisen att de inte väntar något gängkrig men att enskilda hämndaktioner inte går att utesluta samt att ” trovärdiga tips gör att en mördare utanför mc-världen nu utesluts” (AB 950722). Ett par dagar senare i uttalar sig polisen om att mordet ”kan vara en intern uppgörelse inom Bandidos, en uppgörelse med någon annan mc-klubb, eller privata affärer mellan den mördade och någon annan” (AB 950725). Flera artiklar rör mordet (AB 951014, AB 951221). I en artikel med rubriken ”Polisen filmade mc-begravningen – Mc-gäng från hela Europa följde Bandidos president till graven” framgår det att polisen ”fruktar ett krig mellan mc-gängen efter mordet på Bandidos ledare och tog tillfället i akt dokumentera begravningsbesökarna” (AB 950726). Nästföljande dag trycks en artikel med rubriken ”Granatattack hämnd för mc-mordet” och handlar om att Hells Angels hantlangare MC Finland i Helsingfors under natten har beskjutits med pansarprojektil. Det framgår att polisen misstänker att dådet är en direkt hämnd för mordet på Bandidos president samt att Bandidos själva har utpekat internationella Hells Angels som de som ligger bakom mordet (AB 950727, AB 950728). Ett par dagar senare grips Bandidos anhängare misstänkta för mordförsök efter att ha avlossat ett pansarskott mot Hells Angelsknutna MC Swedens lokaler, vilket ”åstadkom stor förödelse” (AB 950801). I en artikel nästföljande dag, med rubriken ”De bor mitt i skottlinjen – ’Tänk om barnen hamnar emellan’” handlar om laglydiga medborgare som bor mitt i skottlinjen mellan de rivaliserande mc-gängens lokaler (AB 950802, även AB 950802).¹⁴ Dagen efter omnämner en artikel att det föreligger en bristfällig kontroll över vapen i Sverige samt att pansarskottet som användes vid beskjutningen av MC Swedens lokal var av samma typ som stals ur ett mobiliseringsförråd under 1994 (AB 950803). Flera artiklar handlar om mc-gängens ”vapenarsenaler” omfattande både automatvapen och sprängämnen (AB 950818, AB 950831, AB 951201). I en artikel med rubriken ”Barnsligt, killar – Mc-tjejer

¹⁴ I Skåne där Hells Angels och Bandidos först etablerade sig i Sverige var det bara tre kilometer mellan klubbhusen (Svedin 1999, s. 26).

tycker till om klubbarna och mc-kriget”, som handlar om kvinnor som är involverade i den ”vanliga” bikerkulturen, omnämns mordet på Bandidospresidenten samt att Bandidos och Hells Angels är värsta fiender samt att under 1980-talet dog 13 personer i Danmark som en följd av bråk mellan rivaliserande klubbar (AB 950803). Två artiklar handlar om att medlemmar i Bandidos rivaliserande mc-gäng, MC Sweden, med anknytning till Hells Angels misstänks för delaktighet i mordet på Bandidospresidenten. Vidare omnämns att fler medlemmar i Bandidos har delgivits misstanke om mordförsök och allmänfarlig ödeläggelse avseende granatattacken mot MC Swedens klubblokal (AB 950809, AB 950810).

Att mc-gängen är beredda att hota för att få sin vilja igenom beskrivs som vanligt i en artikel om att medlemmar i Hells Angels har fått läkarintyg – som polisen misstänker vara utfärdade under hot – att slippa bära hjälm pga. mjällproblem (AB 950812). I en artikel om nynazistiska rörelser i Sverige nämns att enskilda medlemmar från dessa rörelser ”har kontakt med kriminella mc-gäng eller är medlemmar där” (AB 950816). En man som stod åtalad för grova brott fritogs av kumpaner på motorcykel vid förhandlingar i Svea hovrätt. Mannen påstås i artikeln vara tungt kriminellt belastad samt misstänks vara knuten till en svensk mc-klubb (AB 950816). I en artikel med rubriken ”Polischefen: Hota med mc-gäng inte olagligt” där en butiksägare påstås hota att bussa medlemmar ur mc-gäng på den som olovligen försöker ta sig in i hans butik omnämns i en faktaruta att mc-klubbar ägnar sig åt våld och narkotikahandel samt att polisen har beslagtagit skarpladdade vapen och pansarskott (AB 951008).

I två artiklar under november beskrivs att polisen har gjort razzior mot mc-klubbar då det förelåg misstankar om vapen i klubblokalen, trots att polisen inte velat kommentera insatserna (AB 951107, AB 951130). Och i december skottskadades tre oskyldiga gäster på ett disko i Köpenhamn sedan medlemmar i mc-gäng öppnat eld, artikeln har rubriken ”Mc-krig på krogen” (AB 951224). Riksåklagaren vill ge polis och åklagare ökade möjligheter till hemlig telefonavlyssning som skulle ”ha betydelse vid utredningar om grova våldsbrott som sker inom gäng, till exempel motorcykelklubbar” (AB 950919).

8.2 Dagens Nyheter 1995

Under 1995 beskrevs mc-gängens ”*farlighet*” även i Dagens Nyheter genom att dessa påstås syssla med allvarlig brottslig verksamhet. Denna tenderar att omfatta grova våldsbrott som mord, med tillhörande skottlossningar, granatattacker (allmänfarlig ödeläggelse),

människorov, olaga hot och övergrepp i rättssak. Men även i form av att mc-gängens medlemmar är yrkesofficerare.

I flera artiklar omnämns att vittnen hotas till tystnad (övergrepp i rättssak) i rättegångar rörande mc-gäng och att detta är ett problem för rättsväsendet samt att de agerar i enlighet med ”klassiska maffiaideal” och polisen uppges ska skaffa sig kontrollen över den mc-relaterade brottsligheten samt att detta skulle ske bl.a. genom att få använda ökad telefonavlyssning (DN 950105, DN 950701, DN 950422, DN 951212, DN 950214, DN 950228, DN 950715). Och i en artikel uppges en journalist ha fått ett hotbrev med ”konkreta hot, exempelvis att knäskålar skall krossas och hälsenar slitas av om vi inte slutar skriva om mc-klubbarna, berättar redaktionschefen” (DN950810). Gällande hot uppges i en artikel att mc-gäng hotar poliser som genomför aktioner mot mc-gängen (DN 950606). I en artikel rörande medlemmar i mc-gäng på anstalt påstås dessa ha utsatt fängelsepersonal för allvarliga hot (DN 951012).

En skottlossning i Helsingborg uppges vara en trolig mc-uppgörelse (DN 950109, DN 950110). Och i en artikel rörande mäns ”isolerade värld av våld, kamp och prestige”, med rubriken ”Mansflockarna måste upplösas. Dra in de unga männen i det riktiga livet”, omnämns mc-gäng som några som beskjuter varandra (DN 950122). I flera artiklar uppges många medlemmar i mc-gäng vara straffade för ”brott fängelse i straffskalan” och en artikel har rubriken ”Hells Angels ledare dömd till fängelse” (DN 950316, DN 950203).

I en artikel avseende en rättegång mot en 30-årig man som påstås vara ledare i mc-gänget Hells Angels har ”rädda vittnen, misstankar om mened, hat och hot” präglat rättegången (DN 950201). Några dagar senare greps fem efter tillslag mot en mc-klubb och polisen uppgavs finna stöldgods i lokalen (DN 950210). Tre män med anknytningar till ett mc-gäng dömdes till fängelse i Svea hovrätt för människorov sedan de rövat bort en tvåbarnsfar som ”släpades i väg till den väntande bilen och utsattes för ytterligare omild behandling i bilen” (DN 950214, DN 950128). Även olaga frihetsberövande omnämns när två män med anknytning till en mc-klubb försökte driva in pengar från en affärsman genom att tränga sig in på hans kontor och tvinga honom skriva på skuldsedlar (DN 951115).

Efter en razzia mot en mc-klubb greps tre medlemmar och vapendelar och sprit togs i beslag (DN 950302). Rörande allmänfarlig ödeläggelse åtalades medlemmar i ett mc-gäng för ett

bombattentat mot en polisstation samt bankrån och stöld (DN 950307, DN 950402). En man som fälldes i tingsrätten frikändes sedermera av hovrätten för bombattentatet (DN 950614).

I en artikel med rubriken ”Polisen befarar nytt mc-krig” antyds att det s.k. ”mc-kriget” mellan Hells Angels och rivalklubben Bandidos är på väg till Stockholm från Skåne. I artikeln framgår det att mc-kriget har skördat ett dödsoffer och flera har skadats samt att det har skett beskjutningar mellan medlemmarna i de olika gängen (DN 950324). I en artikel beskrivs Hells Angels som representanter för en ny typ av kriminalitet för Sverige som bedrivs i organiserade former sedan polisen funnit en skrift hos en officiell anhängarklubb till Hells Angels i Skåne där det stod ”Vi är inte främmande för att använda dödligt våld” (DN 950410). I en artikel som handlade om en man som flytt från häktet och önskade ta en privatlektion i helikopterflygning beskrivs mannen som mycket farlig och uppges ha nära kontakt med en mc-klubb i närheten av där han greps (DN 950413).

Även Dagens Nyheter uppmärksammar knivdådet vid en folkfest i Malmö där en man dog och i artikeln har festdeltagare enligt uppgift ”överfallits av ett mc-gäng” (DN 950604). Och i två artiklar i anslutning till detta nämns två misstänkta gärningsmän. Den ena uppges vara en känd våldsman som umgås i mc-kretsar och den andra uppges tillhöra en mc-klubb (DN 950608, DN 950609).

I fler artiklar som rör andra typer av grupperingar omnämns även mc-gäng. En medlem i MC Sweden – som då precis blivit prospects till Hells Angels – greps misstänkt för bankrån genomfört tillsammans med rasister och det framgår att det har varit känt sedan tidigare att ”MC har kontakter med nynazister” (DN 950812). I en artikel om högerextrema grupper i Sverige omnämns mc-gäng ägna ”sig främst åt allmän kriminalitet” och ha ”vissa kopplingar till de högerextrema grupperna” (DN 951007). En annan artikel handlar om fotbollshuliganism och mc-gäng omnämns tillsammans med våldsamheter och grupptillhörighet (DN 951108). En artikel handlar om att en butiksägare anlitar mc-gäng som övervakar butiken och ingriper mot rånare. En polisman uttalar sig och menar att affärsinnehavare som använder metoden rider ”på mc-klubbarnas rykte om hot och våld” (DN 951007).

Under juli 1995 uppmärksammas även i Dagens Nyheter dödsskjutningen av Bandidospresidenten (DN 950720, DN 950723, DN 950726). I augusti beskjuts Hells

Angelsanknutna MC Swedens klubbhus med pansarskott varpå tre medlemmar i Bandidos anhålls misstänkta för mordförsök och grov allmänfarlig ödeläggelse. I artiklarna – där ”mc-kriget” förekommer – uppges även flera medlemmar i MC Sweden vara misstänkta för mordet på Bandidosledaren (DN 950801, DN 950806, DN 950809). En Bandidosmedlem häktas för grovt vapenbrott men försätts sedan på fri fot, dock fortfarande misstänkt (DN 950819, DN 950825). I september drabbar mc-gäng samman och i handgemänget användes bl.a. hammare och ett slag trä (DN 950928).

I flera artiklar behandlas arbetsdomstolens mål rörande yrkesofficeren som sparkats pga. medlemskap i en mc-klubb i Hells Angelssfären där Försvarsmakten menade att det handlar om förtroende och att risken var för stor att ha honom kvar i det svenska försvaret (DN 950107, DN 950623, DN 950825). Mannen får sedermera tillbaka sitt arbete när arbetsdomstolen undanröjer uppsägningen av mannen. I en fotnot framgår det att han är medlem i MC Sweden en klubb som ”inom en snar framtid väntas bli fullvärdig medlem i Hells Angels” (DN 951006).

Flera artiklar rör vapenbrott där medlemmar i mc-gäng påstås ha smugglat vapen – i vissa fall militära vapen och sprängmedel – samt innehaft vapen olagligen (DN 950714, DN 950716, DN 951109, DN 951110, DN 951114, DN 951124, DN 951130, DN 951201, DN 951215). I en artikel uppmärksammas omfattande handel med amfetamin där en av de misstänkta männen påstås ha anknytning till ett mc-gäng (DN 951025). Under december genomfördes en razzia mot MC Swedens lokaler i Stockholm på jakt efter narkotika och vapen, vilket var den tredje på en vecka (DN 951202). En medlem i MC Sweden skottskaades ett par dagar senare under en biljakt i Helsingborg (DN 951208).

8.3 Analys av Aftonbladets och Dagens Nyheters artiklar 1995

Även om Aftonbladets artiklar är skrivna av journalister – som jag förstår det – exklusivt för tidningen och Dagens Nyheters artiklar i större utsträckning härrör från TT skildras mc-gängen under 1995 på liknande sätt i båda tidningarna. Mot bakgrund av detta kommer jag att analysera dessa under samma avsnitt.

”1 %-arna” ses alltså – för att använda Douglas begrepp – som något ”smutsigt” som utgör en fara för samhällsordningen (Douglas 1997, s. 162 f.). Typexemplet på detta är att artiklar som rör andra typer av avvikande grupperingar (nynazister och fotbollshuliganer) också omnämner

mc-gäng. Även om mc-gängens farlighet i artiklarna omnämns tillsammans med påståenden om brottslig verksamhet framträder vid en djupare genomgång av materialet att detta inte alls behöver vara fallet. Exempel på detta är de artiklarna som rör yrkesofficeren som avskedas från Försvarmakten pga. att han är medlem i en ”aspirantklubb” till Hells Angels. Farligheten ligger alltså i att officeren är en del i en gruppering som betraktas som ”smutsig”. För att bringa ordning i den samhällsliga tillvaron behövs alltså smutsen tas bort, vilket sker genom att avskeda officeren (som efter tvist i arbetsdomstolen dock får behålla sitt arbete). Ett annat exempel på detta är de artiklarna som rör knivskärningarna i juni 1995. Flera av artiklarna innehåller påståenden om att medlemmar ur ett mc-gäng var involverade i ett av bråken. Detta förefaller tveksamt då det i den sista artikeln rörande detta framkommer att den som grips för brottet har ”kopplingar” till ett mc-gäng utan att detta preciseras närmare. Utifrån Douglas synsätt kan detta förklaras genom att de avvikande mc-grupperingarna redan i om med sin formering utgör ett hot mot den samhällsliga ordningen. Farligheten är således redan befäst vilket innebär att vidlyftiga spekulationer om medlemmar i ett mc-gäng som förövare till knivdådet kan vara mer accepterbara än om det skulle visa sig att medlemmar i Advokatsamfundet skulle ha befunnit sig på platsen. Det förefaller enligt min uppfattning osannolikt att massmedierna skulle skriva att den som gripits för brottet ”har kopplingar till Advokatsamfundet”, även om detta i och för sig skulle vara korrekt.¹⁵ Även flertalet av de andra artiklarnas fokus på farlighet kan förstås på motsvarande sätt utifrån Douglas teori om fara. Mc-gängens farlighet understryks än mer av att det skrivs om polisrazzior som genomförs mot mc-gängen och att det därvid påträffas bl.a. olagliga skjutvapen och narkotika samt att mc-gängen hotar för att få sin vilja igenom. Polisen (och övriga länkar rättskedjan) är enligt min mening en symbol för det ordnade västerländska samhället. När höga representanter för polismyndigheten föreslår hårdare tag för att komma till rätt med de grovt kriminella motorcykelgängen och då flera razzior genomförs mot mc-gäng i syfte att beivra brott kan detta, utifrån Douglas synsätt, sägas vara ett sätt att offentligt bekräfta den rådande ”rena” samhällsordningen och förstärka dess moraliska värden (Douglas 1997, s. 198).

Under sommaren 1995 börjar alltså ”mc-kriget” omnämnas i artiklarna. Dessa händelser kan sägas utgöra överskridande av flertalet moraliska gränser som finns i det västerländska samhället. Douglas menar att det fysiskt överskridande av ”sociala barriärer betraktas som ett farligt orenande [...] och den som orenar blir i dubbel bemärkelse ett ondskefullt föremål för

¹⁵ Uppslaget till denna jämförelse härstammar från Charpentier 1998, s. 189.

fördömande: för det första därför att han överskred gränsen och för det andra därför att han utsatte andra för fara” (Douglas 1997, s. 197). Även om mc-gängen utgjort fara mot samhällsgemenskapen tidigare, blir denna fara större i synnerhet när pansarskott avlossas av rivaliserande mc-gäng. Olaga vapeninnehav hos mc-gängen framhäver även deras farlighet. Nu föreligger det enligt min mening en reell risk för att ”vanliga medborgare” hamnar i skottlinjen. Dessa utgör ju själva kärnan av den samhällsgemenskap som mc-gängen hotar. Mc-gängen anses som ondskefulla föremål som fördöms från det etablerade samhällets sida. Exempel på detta är när riksåklagaren vill ge polis och åklagare ökade möjligheter till hemlig telefonavlyssning för att polisen ska skaffa sig kontrollen över den allvarliga mc-relaterade brottsligheten.

8.4 Aftonbladet 2010

Under 2010 beskrivs mc-gängens ”*farlighet*” i Aftonbladet genom att dessa påstås syssla med allvarlig brottslig verksamhet men även med att utnyttja bidragssystemen. Brottsligheten (utöver bidragsbrotten) tenderar att omfatta grova våldsbrott som grov misshandel och utpressning. Flera artiklar kännetecknas av ett förgivettagande att läsaren redan känner till att mc-gängen är ”*farliga*” genom att de omnämns som kriminella mc-gäng tillsammans med olika former av grov brottslighet.

I två artiklar om bidragsfusk omnämns att medlemmar i mc-gäng hör till fuskarna samt att polisen och Försäkringskassan genom en nationell satsning mot grov organiserad brottslighet har lett till att medlemmar ur kriminella mc-gäng har fått återbetalningskrav (AB 100222, AB 100808). Två artiklar rör en man som uteslutits ur Hells Angels och blivit tvångstatuerad med texten ”OUT” och datum samt rånad i sitt hem av medlemmar i mc-gänget (AB 100619, AB 100716). En razzia mot Hells Angels lokaler i Göteborg betecknas ”som den största insatsen någonsin mot mc-kriminella” och polisen beslagtogs automatvapen, sprängpatroner och narkotika och ledde till att flera medlemmar häktades (AB 100521, 100522). En artikel med rubriken ”Freden slut – polis fruktar nya gängkrig” handlar om att fredsavtalet mellan Hells Angels och Bandidos hade brutits och det påstås att ”stämningen har hårdnat i de här kretsarna” (AB 100622).

I flera artiklar omnämns mc-gäng i olika sammanhang, men dock med den gemensamma nämnaren att de sysslar med kriminalitet. En man hade rymt från ett häkte och påstods vara ledare för Hells Angels supportergrupp Red & White Crew. I artikeln beskrivs Red & White

Crew som ett kriminellt mc-gäng som har ökat kraftigt i medlemsantal de senaste åren (AB 100228). I en annan artikel om två män som dömts till flera års fängelse för en rad hänsynslösa våldsbrott mot både människor och djur har en av männen ”kopplingar till mc-gänget Red & White Crew” (AB101124). En artikel med rubriken ”Här såg han på gruppsex” som handlar om en då våldtäktsmisstänkt polischef som hade vistats på en sexklubb och där den som styrte klubben ”har ett långt brottsregister, kopplingar till kriminella mc-gäng och är öppen med sitt omfattande amfetaminmissbruk” (AB 100321). En handlar om utpressning där en person berättar om utpressningshoten från ett av ”Sveriges mest kända kriminella nätverk”. Personen lever sedan flera år under skyddad identitet. I faktarutor i artikeln omnämns Hells Angels, X-team, Bandidos och Outlaws vars medlemmar påstås ha gjort sig skyldiga till utpressning. I övrigt nämns inte i själva artikeln att det skulle vara något mc-gäng som utpressat personen (AB 100912). Ytterligare en artikel handlar om att en person som innehar titeln president i Hells Angels lokalförening i Eskilstuna dömts till fängelse för utpressning (AB 100828). Och flera artiklar handlar om uppgörelserna mellan det s.k. Södertäljenätverket och Bandidos undergruppering X-team i Södertälje. Mord och skottlossningar nämns i texten och flera ledare för påstådda kriminella gäng (däribland mc-gäng) pekas ut (AB 100703, AB 101113). I en artikel om Frihetspartiet framkommer det att ”nu vill mc-gängen ta sig in i riksdagen”. I styrelsen finns två medlemmar i Hells Angels och deras profilfrågor är bl.a. att banta poliskåren rejält (AB 100202).

8.5 Dagens Nyheter 2010

Under 2010 beskrivs mc-gängens ”*farlighet*” även i Dagens Nyheter genom att dessa påstås syssla med allvarlig brottslig verksamhet men även med att utnyttja bidragssystemen. Brottsligheten (utöver bidragsbrotten) tenderar att omfatta ekonomisk brottslighet samt grova våldsbrott som grov misshandel och utpressning. Flera artiklar kännetecknas av att läsaren redan känner till att mc-gängen är ”*farliga*” genom att de omnämns som kriminella mc-gäng tillsammans med olika former av grov brottslighet.

I en artikel som rör att mc-gängen förnekar att de är inblandade i kriminella aktiviteter omnämns att de ”beskylls för att syssla med torped- och beskyddarverksamhet, indrivning av skulder och utpressning. Men även brott som narkotikasmuggling och illegal alkoholförsäljning” (DN 100607). I två artiklar om bidragsfusk omnämns att medlemmar i mc-gäng hör till bidragsfuskarna samt att Försäkringskassan har punktmarkerat ”organiserade brottslingar, som kriminella mc-gäng” för att få bukt med fusket och rubriken på den andra

artikeln är talande: ”Kriminella mc-gäng bland de polisanmälda fifflarna” (DN 100125, DN 100222). I detta sammanhang omnämns en tidigare Hells Angels-ledare som tvistat om sjukersättning mot Försäkringskassan i förvaltningsrätten. I artiklarna omnämns att Försäkringskassan har en specialenhet som inriktas mot fusk bland grovt kriminella (DN 100825, DN 100910). Vidare påstås i två artiklar att mc-gängens medlemmar ägnar sig i allt större utsträckning åt ekonomisk brottslighet (DN 100607, DN 100607).

En artikel handlar om att polisen för andra gången på några månader har gjort ett tillslag mot ett mc-gäng och gripit personer för narkotikabrott och beslagtagit fordon och kontanter (DN 100109). En annan artikel handlar om att en statlig utredning vill skärpa kraven på vapenhandlare. Bakgrunden påstås vara bl.a. DN:s avslöjande av hur en man med bakgrund i ett kriminellt mc-gäng tagit över en av Stockholms äldsta vapenbutiker (DN 100225). I en artikel i anslutning till att åtal väckts avseende det spektakulära rånet mot G4S i Västberga 2009, vilket genomfördes bl.a. med hjälp av helikopter, framgår det att

”Rikskriminalen kallar konstellationer som tillfälligt sätts samman för att begå ett brott för ad hoc-grupper. Motsatsen är fasta grupperingar som kriminella mc-gäng och brödraskap” (DN 100718).

Två rör uppgörelserna mellan det s.k. Södertäljenätverket och Bandidos undergruppering X-team i Södertälje. Mord och skottlossningar nämns i texterna (DN 100702, DN 100703).

Socialdemokraterna vill, enligt en artikel, se krafttag mot organiserade brott och föreslår att det ska bildas en särskild enhet med specialutbildade poliser som ska kunna rycka ut i hela Sverige för att bekämpa den organiserade brottsligheten, som mc-gäng, där den lokala polisen kan behöva förstärkning (DN 100716). I artikeln med rubriken ”Ökända kriminella bildar supergäng” påstås det att tre av Finlands farligaste mc-gäng, med medlemmar som dömts för ”synnerligen grova brott”, har gått ihop och bildat ett supergäng (DN 101124). Ett par artiklar rör Hells Angels påstådda kriminella verksamhet. En där polisen efter en razzia bl.a. beslagtagit automatvapen (DN 100521), en annan där en Hells Angels-medlem dömdes till tio års fängelse för narkotikabrott (DN 101023), en tredje där två män med anknytning till Hells Angels häktats för grovt övergrepp i rättsak (DN 101027) och den fjärde rörande två män med Hells Angels-kopplingar som häktats för grovt vapenbrott (DN 101118).

Flera artiklar kännetecknas som ovan nämnts av att läsaren redan känner till att mc-gängen är "farliga". En handlar bl.a. om Frihetspartiet som JO-anmält Luleå kommuns beslut att förbjuda personer med mc-västar att vistas i kommunens lokaler (DN 100226). Frihetspartiet väckte uppmärksamhet genom att två av de ursprungliga medlemmarna hade poster i Hells Angels och deras stödklubbar. "De två är nu borta ur styrelsen, men kopplingen till mc-klubbar med västar och märken består" (DN 100302). När danska Hells Angels startar ungdomsklubb förklarar polisen att den är bekymrad över utvecklingen (DN 100321). Och i en annan artikel nämns det att intagna ungdomar på vårdhem "fick spela hockey med Hells Angels-ledaren och renovera hans verkstad" samt att behandlingshemmet ska granskas av Socialstyrelsen (DN 100325). I samband med att det uppdagats att flera personer tillverkat och sålt illegal sprit påstås det finnas "kopplingar mellan flera av de åtalade och en supportklubb till mc-gänget Hells Angels" (DN 100326). I ett reportage om vänligt sinnade "Kristna Bikers" i Sverige omnämns Hells Angels och att "mc-klubbar förknippas ganska ofta med kriminalitet" (DN 100627). Vid en fastighetsförsäljning i Leksand köpte kommunen fastigheten då den hade misstankar att mc-gänget Bandidos var på väg att köpa den (DN 101021).

En artikel handlar om förekomsten av kokain i Stockholms uteliv och reportern har följt narkotikaspanare i deras arbete. En polis uttalar sig:

"Nattlivet kommer igång senare, förklarar A. Men det kan vara särskilda evenemang som gör att vi åker mot Stureplan lite tidigare; fester efter kampsportsgalor till exempel eller när rockband, fotbollssupportrar eller mc-gängen är ute på stan" (DN 100625).

I en krönika över böcker rörande kriminalitet omnämns Hells Angels medlemmar ha

"kläder med kaxiga emblem, tatueringar med vilda märken och mönster. En estetik som signalerar grabbighet och hot; dödskallar, vargansikten, vapen. Vi är en flock, fuck off" (DN 101120).

I en annan artikel hade en hyresvärd åtalats för olaga hot sedan han hotat en hyresgäst med att ett kriminellt mc-gäng skulle driva in den obetalda hyran (DN 101229). En artikel som handlar om hot på arbetsplatsen rör sprängingen av en åklagares hem i Trollhättan som väckt åtal mot medlemmar i ett mc-gäng (DN 100926).

Tre artiklar rör mc-gäng Danmark där medlemmar i Hells Angels gripits misstänkta för mordförsök (DN 100505) samt en tidigare medlem utsatts för ett bombattentat som kan vara start på ”nytt krig mellan mc-gängen i Danmark” (DN 100618). Den tredje handlar om Bandidos-medlemmar som dömts till långa fängelsestraff för grova stöder (DN 101215).

8.6 Analys av Aftonbladets och Dagens Nyheters artiklar 2010

Även under 2010 skildras mc-gängen på liknande sätt i både Aftonbladet och Dagens Nyheter, varför jag kommer att analysera dessa under samma avsnitt.

Själva begreppet ”mc-gäng” samt dess ”farlighet” introducerades således på allvar i Sverige under 1990-talet, främst i samband med ”mc-kriget” som varade mellan åren 1994-1997 (Brå 1999, s. 7 f.). Mc-kriget fick ett stort genomslag i medierna under 1990-talets andra hälft och det är mot bakgrund av detta som artiklarna under år 2010 måste ses. Minnet av mc-kriget är levande, vilket framträder i flera artiklar som handlar om att freden mellan mc-gängen Hells Angels och Bandidos som slöts år 1997 – påstås vara slut och att det finns en överhängande risk att ett mc-krig ska blossa upp på nytt. När personer med kopplingar till mc-gäng misstänks för vapenbrott påminns läsaren om risken för mc-kriget. Med utgångspunkt i Douglas teori skildras mc-gängen fortfarande som något ”smutsigt” som utgör en fara för samhällsordningen (Douglas 1997, s. 162 f.). Även om mc-gängens ”farlighet” i artiklarna omnämns tillsammans med påståenden om brottslig verksamhet framträder vid en djupare genomgång av materialet att detta inte är helt klart. Exempelvis omnämns personer som påstås ha gjort sig skyldiga till brottslighet sägs ha kopplingar till mc-gäng utan att detta närmare preciseras. Ett annat exempel på detta är artiklarna som rör Frihetspartiet vars styrelseledamöter påstås vara medlemmar i Hells Angels utan att fördenskull omskrivas som ”kriminella”. Men bara skrivningen att ”nu vill mc-gängen ta sig in i riksdagen” visar, enligt min tolkning, att hotet mot samhällsordningen tar sig nya former. En brottstyp som uppmärksammas under år 2010 är att mc-gängens medlemmar påstås syssla med bidragsbrott. Detta förekommer inte alls i artiklarna under år 1995. En möjlig förklaring till detta är att bidragsbrottslagen (2007:612) trädde ikraft under år 2007 (se SOU 2006:48). Även om felaktiga utbetalningar av bidrag och ersättningar inom trygghetssystemen tidigare var straffbara som bedrägeri enligt 9 kap. 1-3 §§ brottsbalken (1962:700) uppmärksammas bidragsbrotten med stor sannolikhet i medierna då polisen och Försäkringskassan genomfört en nationell satsning mot ”grov organiserad brottslighet” och där granskat utbetalningar till

medlemmar i mc-gäng. Douglas menar att fysiskt överskridande av ”sociala barriärer betraktas som ett farligt orenande [...] och ”den som orenar blir i dubbel bemärkelse ett ondskefullt föremål för fördömande: för det första därför att han överskred gränsen och för det andra därför att han utsatte andra för fara” (Douglas 1997, s. 197). Utifrån Douglas synsätt blir medlemmar i mc-gäng som utnyttjar välfärdssystemet ytterligare fördömda. Dessa individer, som alltså redan sedan tidigare är ansvariga för ett farligt orenande av samhällsordningen, uppvisar en ytterligare dimension av ”farlighet”. Genom att de utnyttjar välfärdssystemet visar detta på att det orena tränger sig allt djupare in i och besmittar den ordning som samhället med dess välfärdssystem står för. Även under år 2010 anses mc-gängen som ondskefulla föremål som fördöms från det etablerade samhällets sida. Exempel på detta är när Socialdemokraterna vill se krafttag mot organiserade brott och föreslår att det ska bildas en särskild enhet med specialutbildade poliser som ska kunna rycka ut i hela Sverige för att bekämpa den organiserade brottsligheten, som mc-gäng, där den lokala polisen kan behöva förstärkning. Ett typexempel på där sociala barriärer överskrids och betraktas som ett farligt orenande är när det nämns att intagna ungdomar på vårdhem fick spela hockey med en Hells Angels-ledare och renovera hans verkstad och att behandlingshemmet ska granskas av Socialstyrelsen. Det framkommer inte att det skulle ha skett några oegentligheter förutom genom det ”orena” att ungdomarna har kommit i kontakt med Hells Angels. Hade det rört sig om en ledare för en annan typ av gruppering (t.ex. för en veteranbilsklubb) hade det troligtvis inte det omnämnts i en artikel, och skulle det ha gjorts det, är ett inte alltför långdraget antagande att det hade skildrats som en behjärtansvärd insats för att hjälpa behövande ungdomar.

9. Slutdiskussion och slutsats

9.1 Slutdiskussion

Medierna är den dominerande källan till information om brottsligheten och rättssystemet för medborgarna i det samtida västerländska samhället (Pollack 2008, s. 423). Genom medierna får medborgarna sina föreställningar om risken för att bli utsatt för brott och om hur rättvisan fungerar (Heber 2007, s. 21). Kunskapen om brottsligheten samt rättsväsendets agerande är sällan en kunskap som medborgarna i samhället själva har förvärvat – utan detta har förmedlats genom medierna. Enligt Flyghed innebär detta att mediernas filtrerade

beskrivningar leder till att läsarnas uppfattning av den faktiska brottsligheten ”tillspetsas, vinklas, personfokuseras (individualiseras) och polariseras” (Flyghed 2000, s. 46). Gällande brottslighetens beskrivning i media tenderar exceptionella, dramatiska våldsbrott få stor uppmärksamhet till skillnad från den mycket vanligare s.k. vardagsbrottsligheten som knappt förekommer alls (Flyghed 2000, s. 44 f.; 2007, s. 64). Detta då det exceptionella genererar ökad lösnummerförsäljning (Flyghed 2000, s. 67). Utifrån mediernas logik passar således beskrivningar av mc-gäng som ”farliga” mycket bra. Oavsett önskan om profitmaximering har denna massmediala beskrivning, utifrån Douglas synsätt, en annan innebörd.

Douglas definierar begreppet gränser extensivt och i sammanhanget kan moraliska, institutionella och kategoriska gränser nämnas som intressanta för analysen (Douglas 1975, 1997; Sausdal 2014, s. 7). Kontrollen av den moraliska gränsen handlar inte bara om att utplåna faran vid gränsen utan även om att skydda samt förstärka den sociokulturella klassifikationens moraliska värden (Douglas 1975, s. 50 f.; Douglas & Wildavsky 1983; Sausdal 2014, s. 7). Det etablerade samhället och dess samhällsstruktur präglas av att bringa ordning i tillvaron (Douglas 1997, s. 139). Förekomsten av ordning möjliggör samtidigt avvikelser från denna ordning. Hon menar vidare att fysiskt överskridande av ”sociala barriärer betraktas som ett farligt orenande [...] och den som orenar blir i dubbel bemärkelse ett ondskefullt föremål för fördömande: för det första därför att han överskred gränsen och för det andra därför att han utsatte andra för fara” (Douglas 1997, s. 197).

Som jag ser det spelar ”1 %-arnas” symboliska attribut en viktig roll i detta sammanhang. Dels genom dessa grupperingars självformering, dels som en avgränsning mot det etablerade samhället.

Exempel på det symboliska hotet är de artiklarna från 1995 som rör yrkesofficeren som avskedas från Försvarsmakten pga. att han är medlem i en ”aspirantklubb” till Hells Angels. Farligheten ligger alltså i att officeren är en del i en gruppering som betraktas som ”smutsig”, och som accentuerar detta symboliska hot i form av västar och märken, vilket överensstämmer med Hannerz resonemang (Hannerz 1981). Sernhede talar om ”bikervärldens heraldik” menar att västen och skölden är heliga och ”har i det närmaste en sorts totemfunktion i klubben” (Sernhede 1998, s. 15). Detta innebär enligt Bay att endast medlemmar i klubben har tillåtelse att bära klubbens märke på ryggen, och innan en person får ett ryggmärke måste denne vanligen gå igenom en längre provotid (Bay 1998, s. 56). Som

outlaw är man per definition utanför samhället och denne drabbas av samhällets avståndstagande och rädsla inför det som ”avviker från de igenkännbara kulturmönstren” (Sernhede 1998, s. 19). Och utifrån Bays synsätt att outlaws-klubbarna är fraterniteter med bl.a. sin formella hierarkiska struktur som visar på dessa grupperingars varaktighet understryks, utifrån Douglas teori, än mer ”det smutsiga” som utgör ett hot mot samhällsordningen (Bay 1998). Ett annat exempel härpå är de artiklarna som rör knivskärningarna i juni 1995. Flera av artiklarna innehåller påståenden om att medlemmar ur ett mc-gäng var involverade i ett av bråken. Huruvida det stämmer eller inte spelar i sammanhanget mindre roll. När den misstänkte gärningsmannen påstås ha ”kopplingar till ett mc-gäng” är det oklart vad dessa ”kopplingar” faktiskt innebär, men detta befäster att mc-gängen representerar en synlig oordning som utgör en fara mot samhällsgemenskapen.

I den internationella forskningen menar Watson att en viktig komponent bland outlaws är ”toughness” vilket innebär att erfarit problem utan att visa svaghet i en traditionell maskulin anda (Watson 1980, s. 41 f.; Serwer & Schonfeld 1992). Det råder således s.k. hegemoniska maskulinitet inom de grupperingar som utgör ”1 % -are” (Librett 2008, s. 260). Quinn & Forsyth beskriver medlemmarna som våldsbenägna (Quinn & Forsyth 2009, s. 248 f.) och genom användandet av symbolerna som västar och märken, visar ”1 % -arna” sin ”toughness”, vilket påverkar deras rykten som farliga (Quinn & Koch 2003, s. 297; Huisman & Jensen 2012, s. 105). Detta blir framträdande i artiklarna när ”mc-kriget” rasade. Även om mc-gängen utgjort fara mot samhällsgemenskapen tidigare, blir denna fara större i synnerhet när pansarskott avlossas av rivaliserande mc-gäng. Olaga vapeninnehav hos mc-gängen framhäver även deras farlighet. Nu föreligger det enligt min mening en reell risk för att ”vanliga medborgare” hamnar i skottlinjen.

Det är mot bakgrund av mc-kriget som artiklarna under år 2010 måste ses. Minnet av mc-kriget är levande, vilket framträder i flera artiklar som handlar om att freden mellan mc-gängen Hells Angels och Bandidos som slöts år 1997 – påstås vara slut och att det finns en överhängande risk att ett mc-krig ska blossa upp på nytt. När personer med kopplingar till mc-gäng misstänks för vapenbrott påminns läsaren om risken för mc-kriget. Douglas menar alltså att samhället kännetecknas av ett flertal klassifikationssystem som uttrycks i form av normer, regler, lagar, kategorier och gränser. Alla dessa hjälper människan att bringa ordning i tillvaron. Det som inte passar in, det som människor i ett givet samhälle betraktar som felaktigt, avvikande eller konstigt är smutsigt (Douglas 1997, s. 162 f.). Mc-gängens

”smutsighet” har inte förändrats i medierapporteringen under 2010. Genom att medlemmarna påstås utnyttja välfärdssystemet visar detta på att det orena tränger sig allt djupare in i och besmittar den ordning som samhället med dess välfärdssystem står för. Och genom den massmediala bilden av mc-gängen som ”de farliga andra” etableras enligt Douglas synsätt även ”vi:ets” – dvs. medborgarnas i det etablerade samhället – oskuld och normalitet (Greer & Jewkes 2005, s. 29).

9.2 Slutsats

Utifrån diskussionen ovan blir svaret på min frågeställning ”Hur kan mc-gängens beskrivna ”farlighet” i Aftonbladets och Dagens nyheter artiklar år 1995 och 2010 förstås mot bakgrund av Mary Douglas teori om fara?” följande. Av det genomgångna materialet beskrevs mc-gängen i enlighet med definitionen av ”farlighet” i denna studie, dvs. som något som utgör ”hot om mycket skadlig utveckling mot samhällsordningen” och detta oberoende av tidning och årgång. I den Durkheimtradition – som Douglas verkar inom – är själva lagöverträdelserna sekundära i förhållande till ett mera grundläggande hot mot samhällsgemenskapen som ”1 %-arna” ger uttryck för genom att de är avvikande och inte passar in. De betraktas alltså – för att använda Douglas begrepp – som något ”smutsigt” som utgör en fara för samhällsordningen (Douglas 1997, s. 162 f.). Artiklarna i både Aftonbladet och Dagens Nyheter tenderar således mot bakgrund av detta inte att skilja sig nämnvärt i beskrivningarna av mc-gängens ”farlighet”. Slutsatsen av föreliggande studie är att ”1 %-arna” med sin outlaw-mentalitet och sina symboliska attribut är något orent som hotar samhällsordningen bara genom att *vara avvikande*, snarare än genom att syssla med kontinuerlig grov kriminalitet.

Det empiriska underlaget utgörs av tidningsartiklar och det är utifrån detta som jag dragit min slutsats och besvarat min frågeställning. Cedergren är kritisk till medierapporteringen som hon menar innehåller en rad påståenden och många felaktigheter och anser att ”den mytologi och den fruktan som idag omgärdar bikerkulturen har i stor utsträckning formats genom massmediernas behandling av fenomenet” (Cedergren 1998, s. 181). Hennes resonemang överensstämmer med det som Lyng & Bracey Jr för (Lyng & Bracey Jr 1998). Mot bakgrund av detta samt vad Flyghed (2000, 2007) och Pollack (2008) framhållit bör viss försiktighet iakttas med att dra ett likhetstecken mellan ett massmedialt uppmärksammat brott och ”verkligheten”, i synnerhet gällande mc-gängen. Det förtjänar att poängteras att det i vissa fall är oklart utifrån artiklarnas innehåll om mc-gäng faktiskt har något att göra med de

uppmärksammade brottstyperna. Men då analysen görs utifrån Douglas teori om fara blir själva skildringen av ”farligheten” intressant, inte huruvida detta faktiskt överensstämmer med ”verkligheten”. Mot bakgrund av detta påverkas heller inte slutsatsen av eventuella överdrifter i media.

10. Framtida forskning

Föreliggande studie kan sägas tillföra ny kunskap om medias beskrivningar av mc-gängens ”farlighet”. Resultatet säger som bekant inget om vilken eventuell påverkan den massmediala skildringen kan ha haft i olika delar av samhället. För den framtida forskningen vore det därför intressant att utifrån teorin om moralisk panik undersöka om – och i så fall hur – den massmediala beskrivningen har haft politiska effekter i form av t.ex. lagstiftning under den 15-årsperiod som undersöks i denna studie.

11. Litteraturförteckning

Litteratur

- Allern, S. (2014). "When Journalists Frame the News". I: Fahlenbrach, K., Sivertsen, E. & Werenskiold, R.(red.), *Media and Revolt. Strategies and Performances from the 1960s to the Present*, s. 91-106. New York/Oxford: Berghahn Books.
- AMOB (1977). *Organiserad och ekonomisk brottslighet i Sverige. Ett åtgärdsförslag. Arbetsgruppen mot organiserad brottslighet (AMOB)*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.
- Barker, T. (2005). "One Percent Bikers Clubs: A Description", *Trends in Organized Crime*. Vol. 9, Issue 1, s. 101-112.
- Barker, T. & Human, K. (2009). "Crimes of the Big Four motorcycle gangs", *Journal of Criminal Justice*. Vol. 37, Issue 2, s. 174-179.
- Ballard, L. (1997). "'These Youngsters Change All These Traditions': A Perspective on 'Outlaw' Motorcycle Clubs in Ireland". *Folklore*, Vol. 108, s. 107-111.
- Bay, J. (1998). "Konflikter mellan mc-klubbar" I: Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 45-73.
- Beck, U. (1992). *Risk Society. Towards a New Modernity*. Bath: Sage Publications.
- Becker, H., S. (2006). *Utanför – avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv Förlag.
- Bergström, G. & Boréus, K. (2012). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Brinkmann, S. & Kvale S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Brå (1999). *Mc-brott*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå (2010). *Lokal organiserad brottslighet – en handbok om motåtgärder*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå (2011). *Polisanmälningar rörande människohandel för sexuella ändamål åren 2008-2010*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Cedergren, A. (1998). "Pressetik och Hell's Angels" I: Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 141-182.
- Charpentier, C-J. (1998). "'Att skruva en verklighet' – om bikerkulturen i medierna" I:

- Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 183-197.
- Cohen, S. (1967). ”Mods, Rockers and the rest: Community Reactions to Juvenile Delinquency”, *The Howard Journal of Criminal Justice*, Vol. 12, No. 2, s. 121-130.
- Dolan, M. & Doyle, M. (2000). ”Violence Risk Prediction: Clinical and Actuarial Measures and the Role of the Psychopathy Checklist”, *The British Journal of Psychiatry*, Vol. 177, Issue 4, s. 303-311.
- Douglas, M. (1975). *Implicit meanings: essays in anthropology*. London and Boston: Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Douglas, M. (1997). *Renhet och fara – en analys av begreppen orenande och tabu*. Nora: Bokförlaget Nya Doxa.
- Douglas, M. & Wildavsky, A. (1983). *Risk and Culture: An Essay on the Selection of Technological and Environmental Dangers*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Drake, D. (2011). ”The ‘dangerous other’ in maximum-security prisons”, *Criminology & Criminal Justice*, Vol. 11, No. 4, s. 367–382.
- Durkheim, E. (2004). *Själv mordet*. Lund: Argos.
- van Duyne, P. (1993). ”Organised Crime and Business-crime Enterprises in the Netherlands”, *Crime, Law and Social Change*, Vol. 19, Issue 2, s. 103–142.
- van Duyne, P. (1996). ”The Phantom and Threat of Organised Crime”, *Crime, Law and Social Change*, Vol. 24, Issue 4, s. 341–377.
- Emerson, R., M., Fretz, R., I. & Shaw, L., L. (2011). *Writing ethnographic field notes*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Engdahl, O. (2001). ”Teori och teorianvändning”, I: Engdahl (red.) *Modern sociologisk teori*, s. 21-39. Lund: Studentlitteratur.
- Estrada, F. (1997). ”Ungdomsvåld: Upptäckten av ett samhällsproblem. Ungdomsbrottslighet i svensk dagspress 1950-1994”, *Sociologisk forskning*, nr. 4, s. 51-72.
- Flyghed, J. (2000). ”Normalisering av det exceptionella – ett led i den sociala kontrollens expansion”, I: Flyghed, J. (red.), *Brottsbekämpning – mellan effektivitet och integritet*, s. 38-68. Lund: Studentlitteratur.
- Flyghed, J. (2007). ”Kriminalitetskontroll – baserad på tro eller vetande?”, *Svensk Juristtidning*, årg. 92, nr. 1, s. 59-68.
- Flyghed, J., Heber, A. & Pollack, E. (2013). *Organiserad brottslighet på dagordningen*. Projektansökan Vetenskapsrådet.

- Garland, D. (2001). *The Culture of Control*. Oxford: Oxford University Press.
- Greene, W., T. (2007). "Legislating Self-Risking Behaviors: Motorcycle Helmet Laws and the Symbolic Defense of Individual Freedoms", *Criminal Justice Policy Review*, Vol. 18, No. 1, s. 95-110.
- Greer, C. & Jewkes, Y. (2005). "Extremes of Otherness: Media Images of Social Exclusion", *Social Justice*, Vol. 32, No. 1, s. 20–31.
- Hannerz, U. (1981) "The Management of Danger", *Ethnos: Journal of Anthropology*, Vol. 46, Issue 1-2, s. 19-46.
- Heber, A. (2007). *Var rädd om dig! Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Kriminologiska institutionens avhandlingsserie nr. 23. Stockholm: Stockholms universitet, Kriminologiska institutionen.
- Heber, A. (2009). "The Networks of Drug Offenders", *Trends in Organized Crime*, Vol. 12, Issue 1, s. 1-20.
- Hobbs, D. (2013). *Lush Life. Constructing Organized Crime in the U.K.* Croydon: Oxford University Press.
- Hopper, B., C. & Moore, "B J", J. (1983). "Hell on Wheels: The Outlaw Motorcycle Gangs", *The Journal of American Culture* (6.2), s. 58-64.
- Huisman, S. & Jensen, F. (2012). "Willing Offenders Outwitting Capable Guardians", *Trends in Organized Crime*. Vol. 15, Issue 2/3, s. 93-110.
- Johansson, T. & Miegel, F. (2002). *Kultursociologi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Johansson, S. & Molina, I. (2005). "Kön och ras i rumsliga identitetskonstruktioner", I: de los Reyes, P., Molina, I. & Mulinari, D. (red.), *Maktens (o)lika förklädnader – Kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige*, s. 263-284. Stockholm: Atlas.
- Jonsson, S. (1993). *De andra. Amerikanska kulturkrig och europeisk rasism*. Stockholm: Norstedts Förlag AB.
- Korsell, L., Skinnari, J. & Vesterhav, D. (2009). *Organiserad brottslighet i Sverige*. Malmö: Liber.
- Korsell, L. & Larsson, P. (2010). "Organiserad brottslighet i Norden", *Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab*. 97 årg., nr. 1, s. 429-442.
- Korsell, L. & Örnemark Hansen, H. (red.) (2002). *Organiserad brottslighet – lösa maskor eller fasta nätverk*. Stockholm: Brå.
- Lagergren, L. (1998) "Motorcyklar, manliga ideal och maskulinitetens mytologier" I: Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 75-92.

- von Lampe, K. (2001). "Not a Process of Enlightenment: the Conceptual History of Organized Crime in Germany and the United States of America", *Forum on Crime and Society*, Vol. 1, No. 2, s. 99-116.
- Larsson, M. & Wierup, L. (2007). *Svensk Maffia: En kartläggning av de kriminella gängen*. Stockholm: Nordstedts.
- Larsson, M. & Wierup, L. (2010). *Svensk Maffia: Fortsättningen*. Stockholm: Reporto Förlag.
- Levi, M. (1998). "Perspectives on 'Organised Crime': An overview", *The Howard Journal*, Vol. 37, No. 4, s. 335-345.
- Librett, M. (2008). "Wild Pigs and Outlaws -The Kindred Worlds of Policing and Outlaw Bikers", *Crime Media Culture*. Vol. 4, Issue 2, s. 257-269.
- Lyng, S. & Bracey, Jr, M., L. (1998) "Den enda procenten berövas gadden: bikerstil och handeln med kulturellt motstånd" I: Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 93-140.
- Maier, S., L. & Monahan, B., A. (2009). "How Close is Too Close? Balancing Closeness And Detachment In Qualitative Research", *Deviant Behavior*, Vol. 31, Issue 1, s. 1-32.
- McCombs, M. (2006). *Makten över dagordningen. Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: Sns Förlag.
- Merton, R., K. (1938). "Social Structure and Anomie", *American Sociological Review*, Vol. 3, No. 5, s. 672-682.
- Morgan, G., Dagistanli, S. & Martin, G. (2010). "Global Fears, Local Anxiety: Policing, Counterterrorism and Moral Panic Over 'Bikie Gang Wars' in New South Wales", *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, Vol. 43, No. 3, s. 580-599.
- Morselli, C. (2009). "Hells Angels in Spring Time", *Trends in Organized Crime*. Vol. 12, Issue 2, s. 145-158.
- Nordstedts Svenska Ordbok (1999). Göteborg: Nordstedts.
- NUC-rapport 2010:1b. *Lägesbild av den grova organiserade brottsligheten*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.
- Pollack, E. (2004). "Medierade brott". I: Blomberg, H., Kroll, C., Lundström, T. & Swärd, H. (red.), *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*, s. 57-92. Lund: Studentlitteratur
- Pollack, E. (2008). "Medier och brott", I: Granhagen & Christianson (red.), *Handbok i rättspsykologi*, s. 423-435. Stockholm: Liber
- Quinn, J. F. (2001). "Angels, Bandidos, Outlaws, and Pagans: the Evolution of Organized

- Crime Among the Big Four 1% Motorcycle Clubs”, *Deviant Behavior*, Vol. 22, Issue 4, s. 379–399.
- Quinn, J. & Koch, D. S. (2003). ”The Nature of Criminality Within One-percent Motorcycle Clubs”, *Deviant Behavior*, Vol. 24, Issue 3, s. 281–305.
- Quinn, J., F. & Forsyth, J., C. (2009). ”Leathers and Rolexes: The Symbolism and Values of the Motorcycle Club”, *Deviant Behavior*, Vol. 30, Issue 3, s. 235-265.
- Rikskriminalpolisens Rapport 2009:1. *Problembild 2011*. Stockholm: Rikskriminalpolisen.
- Rostami, A. (2013). *Tusen fiender – en studie om de svenska gatugängen och dess ledare*. Linnæus University studies in policing. Nr 001, 2013. Avhandling för filosofie licentiatexamen i Socialt arbete. Växjö: Linnéuniversitetet.
- Sausdal, D. (2014). *Stealing away society – a study on police apprehensions of petty border-crossing property crime*. PM. Stockholm: Stockholms universitet, Kriminologiska institutionen.
- Sernhede, O. (1998) ”Bland änglar och banditer på två hjul” I: Sernhede, O. (red.), *Olja, krom och manlig gemenskap – En antologi om bikerkulturen*, Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB, s. 9-22.
- Serwer, A. & Schonfeld, E. (1992). ”The Hells Angels’ Devilish Business”, *Fortune*, Vol. 126, Issue 12, s. 118-122.
- SOU 2005:41. *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2006:48. *Bidragsbrott*. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2012:44. *Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott*. Stockholm: Fritzes.
- Svedin, L. (1998). ”Mc-krig i Sverige och Norden 1994-97”, I: Stern & Bynander (red.), *Crisis and Internationalization. Eight Crisis studied from a Cognitive-Institutional Perspective*, s. 204-239. Stockholm: Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB).
- Svedin, L. (1999). *Kriminella MC - gäng: en transnationell hotbild: hotbildsanalys, scenarier och åtgärdsförslag*. Stockholm: Försvarets forskningsanstalt.
- Swedberg, R. (2012). ”Theorizing in Sociology and Social Science: Turning to The Context of Discovery”, *Theory & Society*, Vol. 41, s.1-40.
- Tamony, P. (1970). ”The Hell’s Angel: Their Naming”, *Western Folklore*, Vol. 29, No. 3, s.199-203.
- Thompson, H., S. (1966). *Hell’s Angels – En sällsam och skrämmande legend*. Göteborg: Reverb.
- Tiby, E. (2006). ”Ungas utsatthet och rädslor – med egna ord”, I: Roxell, L. & Tiby, E.

(red.), *Frågor, fält och filter – Kriminologisk metodbok*, s. 85-118. Lund:

Studentlitteratur

Törnqvist, D. (2009). *När man talar om knark. Drogdebatt i svensk dagspress 1970-1999*.

Umeå: Umeå universitet.

Vesterhav, D. (2003). *Bilden av organiserad brottslighet i svensk dagspress 1995-2002*.

C-uppsats vid Kriminologiska institutionen. Stockholm: Stockholms universitet,
Kriminologiska institutionen.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer – inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab.

Watson, J., M. (1980). "Outlaw Motorcyclists: An Outgrowth of Lower Class Cultural Concerns", *Deviant Behavior*, Vol. 2, Issue 1, s. 31-48.

Williams, F., P. & McShane, M., D. (1998). *Criminology Theory: Selected Classic Readings*. Cincinnati: Anderson Publishing Co.

Internet

Department of Justice (2014) [Elektronisk]. Tillgänglig:

<<http://www.justice.gov/criminal/ocgs/gangs/motorcycle.html>>. [Hämtat 2014-05-29]

12. Bilagor

Bilaga 1

Artiklarna från redovisas enligt tidning, publiceringsdatum, rubrik och artikelförfattare.

Aftonbladet

- 950106 ”Officerare i kriminella mc-gäng” – maktlös ÖB slår larm i brev. Jan Helin & Jan Karlsson.
- 950107 - De ska inte få bli befäl - Thage G Peterson kräver intagningsprov för officerare. Ylva Johnson.
- 950109 Skott mot bil var mc-uppgörelse? Ylva Johnson.
- 950115 Maffian rullar in i Sverige – Elva vittnen tog tillbaka allt de sagt. En i mc-gänget är militär – och sprängexpert. Niklas Andersson.
- 950131 Hårda tag mot mc-gäng. TT.
- 950212 Polisrazzia mot mc-klubb. TT.
- 950316 Många kriminella i mc-klubbarna. TT.
- 950321 Hockeystjärnan vägrar vittna mot Hells Angels - "Jag måste koncentrera mig på semifinalen i kväll". Per-Ola Ohlsson.
- 950322 Hells Angels slog sönder fängelset. Per-Ola Ohlsson.
- 950514 Isolerade till döds - Häktet dömdes ut redan innan det togs i bruk Ensamheten bryter snabbt ner de intagna Hård kritik från Europarådets tortyrkommitté. Lars Ohlson.
- 950604 19-åring höggs ihjäl av okänd. Fredrik Virtanen.
- 950605 Två dagar - två knivmord - 17-åring greps i natt för mordet i tunnelbanan. Annika Creutzer & Claes Salomonsson.
- 950606 Mc-gäng förhörs om Malmömordet – ledaren: Det är sjukt att vi anklagas. Claes Salomonsson.
- 950608 Känd våldsman misstänks för Malmömordet. Per-Ola Ohlsson.
- 950611 Knivvåldet ökar och blir råare – här är de allvarligaste fallen. Christer Rehnström.
- 950714 Dömda för våld, hot och narkotikabrott. Lasse Wierup.
- 950714 Här gömde de vapnen - 30 poliser stormade Hells Angels. Lasse Wierup.

- 950714 Polisen stormade Hells Angels vapen-gömma. Aftonbladet.
- 950719 Fakta/Mc-klubbar. Aftonbladet.
- 950720 Mördaren kom bakifrån – i bil – Mc-ledaren fruktade för sitt liv – bar skyddsväst. Christer Renström.
- 950720 Här vann polisen kriget mot mc-gängen. Christer Renström.
- 950720 En åker skiljer mc-gängen åt - "Michael var vår självklara ledare - en helt vanlig kille". Aftonbladet.
- 950721 "Jag mördade mc-ledaren" - Danske "Jönke" om 80-talets gängkrig. Asbjörn Svarstad.
- 950721 Mc-gängens mordhot skrämmer inte Siw. Lars Söderberg.
- 950721 Bandidos stal vapen i militärförråd. Asbjörn Svarstad.
- 950722 Nytt vittne hörde skottlossningen – Mc-ledaren sköts med flera skott. Bengt Michanek.
- 950725 Kulhålen i mc-ledarens väst – Idag begravs Bandidos president i Helsingborg. Cecilia Gustavsson.
- 950726 Polisen filmade mc-begravningen - Mc-gäng från hela Europa följde Bandidos president till graven. Cecilia Gustavsson.
- 950727 Granatattack hämnd för mc-mordet. Aftonbladet.
- 950728 Vapnet var svenskt. Aftonbladet.
- 950801 Granatattack i mc-kriget - Medlemmar i Bandidos gripna för mordförsöket mot rivaliserande klubb. Aftonbladet.
- 950802 "Jag vaknade av en våldsam tryckvåg". Per Nilsson.
- 950802 De bor mitt i skottlinjen - "Tänk om barnen hamnar emellan". Per Nilsson.
- 950803 Bristfällig kontroll över vapen. Aftonbladet.
- 950803 Barnsligt, killar – Mc-tjejer tycker till om klubbarna och mc-kriget. Ylva Bergman.
- 950809 Livvakten hörd om mc-mordet - Polisen: Han kan ha hjälpt skytten. Aftonbladet.
- 950810 Ny misstänkt. Aftonbladet.
- 950812 Mjälliga änglar tvingas bära hjälm. Per-Ola Ohlsson.
- 950816 Han styr de nya nazisterna – ledaren hade dynamit och skjutvapen hemma. Per Wikström.
- 950816 Flykten – så gick den till. Grova rån – och ett liv i lyx. Richard Aschberg & Lennart Håård.
- 950818 Tre anhölls vid razzia hos Bandidos. Per Ola Ohlsson.

- 950831 Tänkte spränga Hells Angels högkvarter – häktades. TT.
- 950919 Polis lurar på att avlyssna. TT.
- 951001 Jag gillar makt. Per Öqvist.
- 951006 Kaptenen som avskedades för att han var medlem i en av Hells Angels "aspirantklubbar" får behålla jobbet. TT.
- 951008 Polischefen: Hota med mc-gäng inte olagligt. Walter Repo.
- 951014 Mc-ledaren sköts från bil. TT.
- 951107 Vapenrazzia mot mc-klubb. TT.
- 951130 Polisrazzia mot mc-klubb i natt. Aftonbladet.
- 951201 Mc-ligans vapenarsenal. Aftonbladet.
- 951224 Mc-krig på krogen. Asbjörn Svarstad.
- 951231 Hypnos löser mc-mordet? Maria Ullsten.
-
- 100202 Svenska mc-knuttar vill kastrera pedofiler. Karin Östman.
- 100222 Jakten på bidragsfusk gav 354 milj. Staffan Lindberg.
- 100228 Här försvann mannen. Under en obebakad rast på häktet i Norrköping försvann ledaren för Hells Angels supportergrupp Red & White Crew i Norrköping. Polisen letade sent i natt fortfarande efter mannen. Anders Johansson.
- 100321 Här såg han på gruppsex. Erik Nises & Claes Petersson.
- 100521 Förrådda - av sin egen - 300 poliser krossade mc-gängets fäste i största razzian någonsin. Markus Eriksson.
- 100522 Hånskrattade - i rättssalen - Fem Hells Angels-medlemmar häktade. Markus Eriksson.
- 100619 Tjallade på sina egna. Claes Petersson & Erik Wiman.
- 100622 Freden slut – polis fruktar nya gängkrig. Claes Petersson.
- 100703 De styr gängen. Mattias Carlsson, Johanna Hellsten & Andreas Victorzon.
- 100716 Ledaren döms för tvångstatuering. Martin Ekelund.
- 100808 Miljonärer på fusket. Kristina Edblom.
- 100828 Utpressare får fängelse för hot om lödkolv. Johanna Klaasen & Erik Nises.
- 100912 Maffians offer - ”Mitt straff är livstid”. Kristina Edblom & Erik Wiman.
- 101113 Krigets segrare. Martin Ekelund.
- 101124 Filmade när de torterade djur. Lilian Andersson & Martin Ekelund.

Dagens Nyheter

- 950105 Malmöåklagare utreder åt RÅ. TT.
- 950107 Militärer i misstänkta mc-klubbar. TT.
- 950109 Skottlossning i Helsingborg. TT.
- 950110 Skottlossning troligen mc-uppgörelse. TT.
- 950122 Mansflockarna måste upplösas. Dra in de unga männen i det riktiga livet. Anna Christensen.
- 950128 Nya uppgifter i mc-rättegång. Jan Lewenhagen.
- 950201 Hot och hat i rättegång mot mc-gång. TT.
- 950203 Hells Angels ledare dömd till fängelse. TT.
- 950210 Fem greps efter tillslag mot mc-klubb. TT.
- 950214 Choppersmålet. Hovrätten sänkte straffen. Jan Lewenhagen.
- 950214 Polis ökar pressen på mc-klubbar. TT.
- 950228 Här avgörs om brottslingen frias eller fälls. Statens kriminaltekniska laboratorium i Linköping har blivit allt viktigare för polisens arbete. Annika Ånnerud.
- 950302 Tre greps i razzia mot mc-klubb. TT.
- 950307 Mc-gäng åtalas för bombattentat. TT.
- 950316 Många straffade i mc-klubbar. TT.
- 950324 Polisen befarar nytt mc-krig. TT.
- 950402 Slutplädering i Butchers-målet. TT.
- 950410 "Beredda på dödligt våld". Polisen fann graverande skrift hos MC-klubb. Anders Wahlund & Peter Wallberg/TT.
- 950413 Helikopterfärd slutade i handbojor. Conny Pettersson.
- 950422 "Överdriven omsorg om misstänkta". Björn Eriksson.
- 950604 En man knivdödad vid folkfest. TT.
- 950606 Mc-gäng hotar poliser. Jan Lewenhagen.
- 950608 Känd våldsman anhållen för mord. TT.
- 950609 Mc-medlem fast för dödsmisshandel. TT.
- 950614 Frikändes för bomb på polisstation. TT.
- 950623 Yrkesofficer och Choppersmedlem uppsagd efter krogbråk. AD häver inte avstängningen. Jan Lewenhagen.
- 950701 "Låt vittnen vara anonyma!". Esbjörn Esbjörnsson & Carl-G Persson.

- 950714 Åtta Hells Angels anhållna. TT.
- 950715 Skärpt kamp mot råa våldsbrott. Ökad telefonavlyssning och bättre kunskaper om DNA-analys lyfts fram i ny utredning. Lotta Schüllerqvist.
- 950716 Anhållna Hells Angels på fri fot. TT.
- 950720 Döde mc-ledaren bar skyddsväst. TT.
- 950723 Veckan som gick: VECKAN SOM GICK. Björn Nordström.
- 950726 Stilla begravning för mc-ledare. TT.
- 950801 Mc-klubb besköts. Bandidosmedlemmar anhölls. Per Mortensen.
- 950806 Veckan som gick. Björn Nordström.
- 950809 Bil från mc-mord hittad. TT.
- 950810 Journalist hotad efter mc-artiklar. TT.
- 950812 Rasister gripna för Torsbyrånet. TT.
- 950819 27-årig Bandidosman häktad. TT.
- 950825 Bandidosmedlem släpptes. TT.
- 950825 Uppsaidg kapten fall för AD. Jan Lewenhagen.
- 950928 Motorcykelgång drabbar samman. TT.
- 951006 Sparkad officer för jobbet tillbaka. Jan Lewenhagen.
- 951007 Skinnknuttar ska ta fast tjuven. Ulrika By & Thorbjörn Spängs.
- 951007 Ökande rasism oroar Säpo. Lotta Schüllerqvist.
- 951012 Dömd knutte hamnar långt hemifrån. TT.
- 951025 Jättebeslag av amfetamin. TT.
- 951108 De anser sig ha rätt att hata. Supportrarna älskar fotbollen - lika mycket som de föraktar sina motståndare. Ulrika By.
- 951109 Razzia i Bandidos klubblokal. TT.
- 951110 Vapen hos mc-gäng oroar polisen. TT.
- 951114 Två häktade för vapensmuggling. TT.
- 951115 Två gripna för frihetsberövande. TT.
- 951124 Två beväpnade Bandidos gripna. TT
- 951130 Hells Angels-medlemmar häktas. TT.
- 951201 Medlemmar i mc-gäng åtalas. TT.
- 951202 Ny razzia mot MC Sweden. TT.
- 951208 Medlem i mc-klubb besköts i bil. TT.
- 951212 Bättre skydd för vittnen. Riksåklagaren föreslår hårdare tag mot hot och mened. Lotta Schüllerqvist.

951215 Åtal för vapenbeslag i mc-gäng. Dagens Nyheter.

100109 Ingen rubrik. TT.

100125 F-kassan kräver tillbaka miljarder. Annika Carlsson.

100222 Kriminella mc-gäng bland de polisanmälda fifflarna. Anders Olsson.

100225 Vapenhandlare ska kontrolleras hårdare. Ewa Stenberg.

100226 Kommun anmäls för mc-västförbud. TT.

100302 Riksdagen nästa målet för Spritpartiet. Ewa Stenberg.

100321 Danska Hells Angels startar ungdomsklubb. TT.

100325 Hem för utsatta unga i kontakt med Hells Angels. TT.

100326 Polis misstänks vara kund hos illegal spritliga. Kalle Sandhammar.

100505 Ledare för danska Hells Angels gripna. TT.

100521 Stort tillslag mot Hells Angels. Kalle Sandhammar.

100607 Ekonomisk brottslighet svår att komma åt. Kalle Sandhammar.

100607 Mc-gäng lurar staten på miljoner. Kalle Sandhammar.

100607 Klubbarna förnekar kriminalitet. Pea Nilsson.

100618 Bomb kan vara start på nytt gängkrig. Ole Rothenborg.

100625 Det snortas överallt i stans krogvärld. Georg Cederskog.

100627 Reportage: Kristna Bikers. Beatrice Lundborg & Erik Ohlsson.

100702 Den skjutne Eddie Moussa spelade fotboll för Assyrisk. Ulrika By.

100703 Hämd misstänks ligga bakom mord. Ulrika By.

100716 S vill se krafttag mot organiserade brott. Emelie Smedslund Minell.

100718 Kuppen drevs som ett företag. Robert Holender.

100825 Möller vann tvist om sjukpeng. Annika Carlsson.

100910 Kravet kvar på Hells Angels-ledaren. Annika Carlsson.

100926 Svårt att hantera hot på arbetsplatsen. Ingrid Askeberg.

101021 Kommunen bjöd över misstänkt mc-gäng. TT.

101023 Tio års fängelse för HA-medlem. TT.

101027 Män med Hells Angels-anknytning häktade. Stefan Lisinski.

101118 Ingen rubrik. TT.

101120 Där samhället försvagas växer de kriminella tuppkammarna. Lars Linder.

101124 Ökända kriminella bildar supergäng. Stefan Lundberg.

101215 Bandidos-medlemmar dömda för stöld. TT.

101229 Hyresvärd hotade med mc-gäng. TT.